

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Основна школа „Павле Илић - Вељко“ Душановац

19 335 Душановац

телефон: 019/ 560-484

e-mail: ospavleilicveljko@gmail.com

Јун 2022. године

Садржај

1. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

1.1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

2. ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

3. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ ПО РАЗРЕДИМА

3.1. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

3.2. ПРОЈЕКТНА НАСТАВА И ДИГИТАЛНИ СВЕТ

4. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

5. ПРОГРАМ ПРИПРЕМЕНЕ НАСТАВЕ ЗА РАЗРЕДНИ И ПОПРАВНИ ИСПИТ

6. ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ

7. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

8. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

9. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ/УЧЕНИКА ОД НАСИЉА У ШКОЛИ

10. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

11. ПРОГРАМ АКТИВНОСТИ НА ПРЕВЕНЦИЈИ МАЛОЛЕТНИЧКЕ ДЕЛИКВЕНЦИЈЕ У ШКОЛИ

12. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ

13. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

14. ПРОГРАМ ДЕЧЈИХ И УЧЕНИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ

16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА РОДИТЕЉИМА

17. ПРОГРАМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЕКСКУРЗИЈЕ ЗА УЧЕНИКЕ ОД ПРИПРЕМНОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА

18. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ УЧЕНИКА

19. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ

20. ПРОГРАМ ЗА ЕСТЕТСКО,, ЕКОЛОШКО И ХИГИЈЕНСКО УРЕЂЕЊЕ ШКОЛЕ

21. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ МАРКЕТИНГА

22. ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

23. ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Основни подаци о школи

Назив школе	„Павле Илић Вељко“
Адреса	Неготинска, бр:2, 19 335 Душановац
Издвојена одељења	Михајловац, Мала Каменица, Дупљане
Контакт подаци школе:	
Телефон	019/560-484
Званични мејл школе	ospavleilicveljkodusanovac@gmail.com
Сајт школе	http://osdusanovac.edu.rs/
Име и презиме директора школе	Јасна Станојевић

Школски програм је документ на основу којег се остварује развојни план и укупан образовноваспитни рад у школи и представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира и реализује свој рад.

Овим документом:

- обезбеђује се остваривање наставних планова и програма и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе.
- омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно старатеља у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.
- доноси се на основу наставног плана и програма у складу са Законом
- поједини делови школског програма иновирају се у току његовог остваривања.

1. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- Континуирано унапређивање квалитета наставног процеса и учења ради развијања компетенција ученика и наставника, потребних за сналажење и активно учешће у савременом друштву, у подстицајном и безбедном окружењу;
- Пун и усклађен интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета и ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- Стицање квалитетних знања и вештина и формирање вредносних ставова, језичке, математичке, научне, уметничке, културне, медијске, техничке, финансијске и информатичке писмености, неопходних за наставак школовања и активну укљученост у живот породице и заједнице;
- Развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса, као и изражавање на језицима различитих уметности;
- Развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење медија I информационо- комуникационих технологија;
- Оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању и свакодневном животу;
- Развој мотивације за учење и оспособљавање за самостално учење и образовање током целог живота;
- Развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења;
- Оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- Развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву;
- Развој и практиковање здравог начина живота, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- Развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
- Развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;
- Развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на

поштовању људских и грађанских права, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;

- Формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог матерњег језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националног и светског културног наслеђа;
- Развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне и узрасне равноправности и толеранције

1.1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- Закон о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС" број 88/2017 27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021)
- Закону о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – други закон, 10/19, 129/2021)
- Правилник о вредновању квалитета рада установе („Службени гласник РС“, број 20/19)
- Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања («Службени гласник РС-Просветни гласник» бр.10/17-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18)
- Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања («Службени гласник РС-Просветни гласник» бр. 10/04, 20/04 и 1/05, 1/06, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11, 1/13, 11/14, 11/16, 12/18)
- Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања («Сл.гласник РС– Просветни гласник» бр. 3/2011, 1/2013, 4/2013, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018)
- Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС- Просветни гласник» бр.11/2016, 3/2018, 12./2018)
- Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС- Просветни гласник» бр.8/2013, 11/2016, 12/2018, 3/2019, 12/2019)
- Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС- Просветни гласник» бр.2/2010, 3/2011, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018)
- Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање-сазнање осеби и другима за основну школу («Просветни

гласник» бр. 5/01,8/03, 10/03, 20/04, 1/05, 9/05, 15/05, 6/06, 7/07,4/07,6/08.)

- Правилник о наставном плану и програму Верска настава за први разред основне школе («Просветни гласник», бр.5/01, 10/2004, 23/04, 9/05, 1/2006,7/08.)
- Правилник о изменама и допуни Правилника о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник бр. 2/2020)
- Правилнику о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи ("Просветни гласник" РС 11/12, 15/13, 2/16,10/16, 11/16. 2/17, 3/17, 13/18, 11/19)
- Правилнику о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи("Просветнигласник"РС2/92,2/2000.)
- Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 34/2019 од 17.5.2019.године)
- Правилник о стандардима квалитета уџбеника и упутство о њиховој употреби („Просветни гласник“бр.42/2016.)
- Правилник о плану уџбеника („Просветни гласник“бр. 9/2016, 10/2016)
- Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму основног образовања („Просветни гласник“ бр.9/2016. и 10/2016-испр.)
- Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму за други циклус основног образовања и васпитања и наставног програма за пети разред („Просветни гласник“бр. 1/2013, 4/2013, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018)
- Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр.2/2010 и7/2010, 3/2011, 7/2011, 1/2013, 4/2013, 14/2013, 5/2014, 11/2014, 11/2016, 6/2017, 12/2018)
- Правилник о Општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик („Службени гласник РС“, број 78/17)
- Правилник о општим стандардимаа постигнућа- образовни стандарди за крај обавезног образовања („Просветни гласник“бр.5/2010.)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног и васпитања и наставном програму за трећи разред („Просветни гласник“бр.1/2013, 11/14, 11/2016, 12/18)
- Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Службени гласник РС“, број 30/19)
- Правилник о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр.7/2010.)
- Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете:српски језик,математика и природа и друштво(„Просветни гласник“бр.5/2011.)
- Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Просветни гласник“бр.67/2013.)
- Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“бр.4/2013,

14/2013, 5/2014, 11/2014, 11/2016, 6/2017, 12/2018) - Правилник о наставном плану и програму за четврти разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“бр.1/2013, 11/14, 11/2016, 7/2017)

- Правилник о наставном плану и програму за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“бр.7/2011, 1/2013, 11/2014, 11/2016, 12/2018)

- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Службени гласник РС“, број 80/18)

- Правилник о ближим упутствима за утврђивања права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, број 74/2018)

- Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, број 46/19)

- Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада („Службени гласник РС, бр. 68/18)

- Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС“, број 65 од 24.августа 2018.)

- Развојни план школе

- Извештај о раду школе у претходној школској години;

- Услови рада у школи;

2. ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

План и програм наставе и учења обавезних предмета по разредима се реализује по следећим важећим документима

РАЗРЕД	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС-ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК
1. РАЗРЕД	Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, број 10/17, 12/18, 15/18, 18/18, 1/19 и 2/20)
2. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, 16/18, 3/19 и 5/21)
3. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, 5/19, 1/20 и 6/20) Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” – Просветни гласник, 07/2022)
4. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” – Просветни гласник, 11/19, 6/20 и 7/21)
5. РАЗРЕД	Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, бр. 15/18, 18/18, 3/19, 3/20, 6/20 и 17/21)
6. РАЗРЕД	Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, бр. 15/18, 18/18, 3/19, 3/20, 6/20 и 17/21)
7. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, 5/19, 1/20, 6/20, 8/20, 5/21 и 17/21)
8. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” – Просветни гласник, 11/19, 2/20, 6/20, 5/21 и 17/21)

3. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ ПО РАЗРЕДИМА

План и програм обавезних изборних предмета по разредима се реализује по правилницима (Службени Гласник РС-Просветни Гласник) наведеним у тачки 2 школског програма.

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	РАЗРЕД
Верска настава	I-VIII
Грађанско васпитање	I-VIII

3.1. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

План и програм слободних наставних активности реализује се на основу следећих Правилника - Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр.17/2021), Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр.17/2021) и Правилника о допуни Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр.17/2021)

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	РАЗРЕД	АКТИВНОСТ	БРОЈ ЧАСОВА ГОДИШЊЕ
Животне вештине - од шк. 2022/23. Године	5./6.	Циљ активности је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности	36
Медијска писменост - од шк. 2022/23. Године	5./6.	Циљ активности је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања деконструкције и креирања медијских садржаја, који ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу	36

Вежбањем до здравља - од шк. 2022/23. Године	5./6.	Циљ активности је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама	36
Цртање, вајање и сликање - од шк. 2022/23. Године	5./6.	Циљ активности је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања	36
Чувари природе - од шк. 2022/23. Године	5./6.	Циљ активности је да ученици стекну знање, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја	36
Музиком кроз живот - од шк. 2022/23. Године	5./6.	Циљ активности је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа	36
Сачувајмо нашу планету - од шк. 2022/23. Године	5. - 6.	Циљ активности је развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек-природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја	36
Моја животна средина - од шк. 2022/23. Године	7./8.	Циљ активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја	36/34
Уметност - од шк. 2022/23. Године	7./8.	Циљ активности је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима, као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа	36/34

Предузетништво - од шк. 2022/23. Године	7./8.	Циљ активности је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву	36/34
Домаћинство - од шк. 2022/23. Године	7./8.	Циљ активности је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала	36/34
Филозофија са децом - од шк. 2022/23. Године	7./8.	Циљ активности је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења	36/34

У школској 2022/23. години, ученици 5. разреда определили су се за Цртање, сликање и вајање као слободну наставну активност, ученици 6. Разреда за Чуваре природе, а ученици 7. и 8. разреда за Домаћинство као слободну наставну активност.

3.2. ПРОЈЕКТНА НАСТАВА И ДИГИТАЛНИ СВЕТ

У наредној години, у млађим разредима, биће реализована Пројектна настава. Циљ Пројектне наставе је развијање општих међупредметних компетенција уз употребу информационо комуникационих технологија усмерених на достизање исхода. Ученици са наставницима бирају теме са предложене листе или осмишљавају нове, сходно областима интересовања. Планиран фонд часова на годишњем нивоу је 36.

У наредне четри године, у млађим разредима, биће реализован и Дигитални свет. Циљ наставе Дигиталног света је исто развијање свих општих међупредметних компетенција, са акцентом на дигиталну компетенцију. Планиран фонд часова на годишњем нивоу је 36.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ТЕМЕ ПРОЈЕКТНЕ НАСТАВЕ
1. Компетениција за учење 2. Одговорно учешће у демократском друштву 3. Естетска компетенција 4. Комуникација	Одељењске новине Годишња доба Правила понашања Дан школе

5.Одговоран однос према околини 6.Одговоран однос према здрављу 7.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8.Рад са подацима и информацијама 9.Решавање проблема 10.Сарадња 11.Дигитална компетенција	Шта ће нама ова биљка Како нас пчела храни Шта може моје тело Здрава исхрана Временске прилике Ускршњи обичаји Новогодишњи обичаји Ми, Земљани Свемир Мода и облачење Путовање Забава, разонода, хоби Уметност за децу Значајна личност Реклама Ко ради, не боји се глади Колико имам у новчанику

4. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Допунска настава се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја, за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, учитељ формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад. Такође бира активности, методе које ће најпре довести до напретка.

Садржај допунске наставе	Циљеви и задаци допунске наставе	Начин остваривања допунске наставе	Начин праћења остварености циљева допунске наставе
У зависности од наставног предмета одређује се садржај из редовног наставног плана код кога постоји потреба за допунским радом.	Разумевање, препознавање и отклањање нејасноћа у савладавању наставних садржаја. Брже и квалитетније усвајање знања, умења и вештина из наставног градива. Разумевање наставникових инструкција, повезивање градива, примена наученог.	Часови допунске наставе реализоваће се претежно применом фронталног и индивидуалног облика рада, по потреби и радом у мањим групама и у пару. Од наставних метода примењиваће се вербално-текстуалне и илустративно-демонстративне у циљу што веће примене принципа очигледности у настави.	Усмене и писане провере знања ученика, наставни листови за утврђивање градива, праћење активности и ангажовања ученика на часовима...

За додатни рад се опредељују даровити ученици и ученици посебних интересовања. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за све нивое такмичења које се организују).

Садржај додатне наставе	Циљеви и задаци додатне наставе	Начин остваривања додатне наставе	Начин праћења остварености циљева додатне наставе
У зависности од наставног предмета одређује се садржај из редовног наставног плана који се проширују у складу са узрастом и интересовањима ученика.	Проширивање и продубљивање знања, вештина и умења из конкретних наставних предмета. Развијање способности самосталног стицања знања. Припрема ученика за такмичења. Развијање културе усменог и писменог изражавања, истраживачког духа, проширивање знања, развијање стваралачког и критичког мишљења	Часови додатне наставе реализоваће се применом фронталног, индивидуалног облика рада, а посебно радом у групама и у пару. Од наставних метода примењиваће се и методе усмерене на учење откривањем и истраживањем. У предметима чији наставни садржаји то дозвољавају настава ће бити проблемски организована (самостално решавање проблема, истраживања, експерименти)	Усмене и писане провере знања ученика, наставни листови за утврђивање градива, праћење активности и ангажовања ученика на часовима... Такмичења ученика (сви нивои такмичења)

У даљем тексту дат је предлог препоручених садржаја из одређених предмета за додатну наставу од стране Завода за унапређење васпитања и образовања. Предметни наставници који држе додатну наставу израђују план додатне наставе на годишњем нивоу са планираним бројем часова и садржајем.

ПРВИ ЦИКЛУС

Циљ допунске наставе у млађим разредима из наставних предмета српски језик, математика и енглески језик је пружање подршке ученицима у учењу и савладавању наставних садржаја. Планиран фонд на годишњем нивоу за српски језик и математику је 36 часова.

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА

РАЗРЕД	ОБЛАСТ/ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
1. РАЗРЕД	Почетно читање и Писање	5	Правилно говори, пише, чита
	Књижевност	3	Чита, илуструје, уочава, игра по улогама, препознаје, прича, препричава, рецитије
	Језик	5	Уочава, чита, пише, запажа, образлаже, саопштава
	Језичка култура	5	Прича, препричава, описује, слуша, чита
УКУПНО		18	
2. РАЗРЕД	Књижевност	5	Чита, разуме, уочава ликове, место, време, тему, мотив, поступке, поуку, богати речник, записује, прича, препричава, проширује, рецитије
	Језик	10	Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује
	Језичка култура	3	Прича, препричава, описује, слуша, чита, пише
УКУПНО		18	
3. РАЗРЕД	Књижевност	4	Чита, истражује, илуструје, записује, уочава, разликује, препознаје, запажа, примењује, рецитије, богати речник
	Језик	10	Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује
	Језичка култура	4	Прича, препричава, описује, слуша, чита, пише
УКУПНО		18	
4. РАЗРЕД	Књижевност	5	Чита, истражује, илуструје, записује, уочава, разликује, препознаје, запажа, примењује, рецитије, богати речник
	Језик	7	Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује
	Језичка култура	6	Прича, препричава, описује, слуша, чита, пише
УКУПНО		18	

МАТЕМАТИКА - ДОПУНСКА НАСТАВА

РАЗРЕД	ОБЛАСТ/ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
1. РАЗРЕД	Геометрија	5	Уочава, препознаје, разликује, именује, црта, упоређује
	Бројеви	11	Пребројава, броји, пише, чита, упоређује, сабира, одузима
	Мерење и мере	2	Мери, упоређује, бележи
УКУПНО		18	
	Природни бројеви до 100	10	Броји, сабира, одузима, множи, дели, упоређује

2. РАЗРЕД	Геометријске фигуре и њихови међусобни односи	4	Уочава, препознаје, разликује, именује, црта, упоређује
	Мерење и мере	4	Мери, упоређује, бележи, црта
УКУПНО		18	
3. РАЗРЕД	Природни бројеви до 100	10	Броји, сабира, одузима, множи, дели, упоређује
	Геометријске фигуре и њихови међусобни односи	4	Уочава, препознаје, разликује, мери, пребројава, именује, црта, обележава, упоређује
	Мерење и мере	4	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели
УКУПНО		18	
4. РАЗРЕД	Скуп природних бројева	9	Сабира, одузима, множи, дели, упоређује, групише
	Површина	5	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели
	Мерење и мере	4	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели
УКУПНО		18	

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА

РАЗРЕД	ОБЛАСТ/ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
3. РАЗРЕД	Читање и писање	1	Правилно говори, пише, чита
	Упознавање	1	Поздравља, пита, говори
	Породица	2	Уочава, чита, пише, представља себе и друге, пита, реагује, описује друге особе
	Школа	2	Уочава, чита, пише, прича, позива на игру, поставља питања и саопштава шта жели да Ради
	Моје ствари	2	Уочава, чита, пише, прича, одговара, именује и описује одећу и личне предмете, изражава мишљење
	Игре	2	Уочава, чита, пише, прича, саопштава шта (не) може да ради, реагује, описује предмете
УКУПНО		10	
4. РАЗРЕД	Читање и писање	1	Правилно говори, пише, чита
	Делови тела / Модални Глаголи	2	Описује собе, пита, изражава, позива, одбија
	Дани у недељи/ Време на Часовнику	2	Уочава, чита, запажа, образлаже, саопштава, позива, описује
	Прославе: Личне заменице у номинативу и акузативу	2	Уочава, изражава жељу, позива, прихвата/ одбија предлог
	Школа: Одређени, неодређени, присвојни члан у акузативу	2	Уочава, чита, запажа, образлаже, саопштава, позива, описује, дискутује
	Перфекат	1	Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује
УКУПНО		10	

Циљ додатне наставе у трећем и четвртом разреду, из наставног предмета математика, је пружање нових, додатних садржаја ученицима који су савладали програм редовне наставе, а показују интересовање. Планиран фонд на годишњем нивоу је 36 часова.

МАТЕМАТИКА - ДОДАТНА НАСТАВА

РАЗРЕД	ОБЛАСТ/ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
4. РАЗРЕД	Скуп природних бројева	5	Сабира, одузима, множи, дели, упоређује, групише
	Проблемски задаци	5	Чита, записује, црта, упоређује, анализира, закључује, сабира, одузима, множи, дели
	Магични квадрат	3	Уочава, препознаје, пребројава, упоређује, сабира, одузима, множи
	Нумерација	3	Броји, сабира, одузима, множи, дели, упоређује
	Дешифровање рачунских операција	4	Уочава, препознаје, разликује, именује, записује, упоређује, рачуна
	Решавање задатака помоћу једначина, табела, дијаграма, погача	4	Чита, упоређује, бележи, црта, графички представља, сабира, одузима, множи, дели
	Геометријске фигуре и њихови међусобни односи	6	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели, графички представља
	Мерење и мере	6	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели, графички представља
УКУПНО		36	

ДРУГИ ЦИКЛУС

Циљ допунске наставе у другом циклусу основног образовања и васпитања је пружање подршке ученицима у учењу и савладавању наставних садржаја.

Додатна настава се организује за ученике који показују посебне способности и интересовања за поједине области природних и друштвених наука, пружајући им могућност да континуирано развијају своју даровитост.

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
ПЕТИ РАЗРЕД	Врсте речи	2
	Главни и зависни реченични чланови, врсте предиката	2
	Падежи и основна значења падежа	3
	Глаголски вид, глаголски род, презентска и инфинитивна основа, перфекат, футур, Презент	2
УКУПНО		9
ШЕСТИ РАЗРЕД	Придевске заменице	2
	Гласови и гласовне промене	3
	Творба речи (корен, творбена основа, начини творбе)	3
	Глаголски облици (сви обрађени у шестом и петом)	2
	Писање назива васионских тела, писање одричних придевских заменица са предлогом	1
УКУПНО		11
СЕДМИ РАЗРЕД	Прост/сложен, именски/ глаголски предикат; прави/неправи објекат; логички/граматички субјекат	3
	Значења падежа	2
	Конгруенција	2
	Правопис Употреба црте, цртице, тачке запете...	2
УКУПНО		9

ОСМИ РАЗРЕД	Прост/сложен, именски/ глаголски предикат; прави/неправи објекат; логички/граматички субјекат	1
	Комбинована творба, претварање	1
	Значења глаголских облика.	1
	Врсте зависних реченица, служба зависних реченица, интерпункција у зависним реченицама	3
	Писање скраћеница, писање имена из страних језика	2
УКУПНО		8

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
ПЕТИ РАЗРЕД	Врсте речи	1
	Падежи	1
	Глаголи и глаголски облици	4
	Књижевно- теоријски појмови	2
УКУПНО		8
ШЕСТИ РАЗРЕД	Врсте речи	1
	Падежи	1
	Глаголи и глаголски облици	2
	Књижевно- теоријски појмови	2
	Облици приповедања	1
	Творба речи	2
УКУПНО		9

СЕДМИ РАЗРЕД	Акценат	2
	Лексика	2
	Медији	2
	Књижевност	4
УКУПНО		10
ОСМИ РАЗРЕД	Акценат	2
	Лексика	2
	Медији	1
	Књижевност	4
УКУПНО		9

МАТЕМАТИКА - ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја. Комбиновани рад	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
ПЕТИ РАЗРЕД	Скупови и операције са њима	2
	Делјивост бројева	3
	Угао	3
	Разломци	10
УКУПНО		18

ШЕСТИ РАЗРЕД	Цели бројеви	3
	Троугао	6
	Рационални бројеви	5
	Четвороугао	2
	Површине троугла и четвороугла	2
УКУПНО		18
СЕДМИ РАЗРЕД	Реални бројеви	4
	Питагорина теорема	4
	Рационални алгебарски изрази	4
	Многоугао	2
	Круг	2
	Зависне величине и њихово графичко представљање	1
	Сличност	1
УКУПНО		18
ОСМИ РАЗРЕД	Сличност троуглова	2
	Тачка, права, раван	2
	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	2
	Призма	2
	Пирамида	1
	Линеарна функција	3
	Графичко представљање статистичких података	1
	Систем линеарних једначина са две непознате	2
	Ваљак	1
	Купа	1
	Лопта	1
УКУПНО		18

МАТЕМАТИКА - ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање даровитих ученика који брже напредују, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
ПЕТИ РАЗРЕД	Скупови, операције са њима и скупови тачака	3
	Делљивост бројева	4
	Угао	4
	Разломци	7
УКУПНО		18
ШЕСТИ РАЗРЕД	Цели бројеви	4
	Троугао	6
	Рационални бројеви	4
	Четвороугао	4
УКУПНО		18
СЕДМИ РАЗРЕД	Реални бројеви	5
	Питагорина теорема	5
	Рационални алгебарски изрази	4
	Многоугао и круг	4
УКУПНО		18

ОСМИ РАЗРЕД	Сличност троуглова	2
	Тачка, права, раван	1
	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	2
	Призма-сложенији примери	2
	Пирамида- сложенији примери	2
	Линеарна функција	2
	Графичко представљање статистичких података	1
	Систем линеарних једначина са две непознате	2
	Ваљак- сложенији примери	2
	Купа- сложенији примери	1
	Лопта- сложенији примери	1
УКУПНО		18

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
ПЕТИ РАЗРЕД	Greetings	1
	The verb 'be'	2
	Possessive adjectives/Family members	1
	Present Simple Tense	3
	Nouns	2
УКУПНО		9
ШЕСТИ РАЗРЕД	Verbs 'be' and 'have got'	1
	Present Simple Tense	3
	Prepositions	1
	Countable and uncountable nouns	1
	The comparison of adjectives	2
	Present Continuous Tense	1
УКУПНО		9

СЕДМИ РАЗРЕД	Past Simple	3
	Future with 'will' and 'going to'	2
	Present Perfect	3
	Past Continuous	1
УКУПНО		9
ОСМИ РАЗРЕД	Past Simple and Past Continuous	2
	Present Perfect	3
	Passive voice	2
	First conditional	2
УКУПНО		9

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради боље комуникације ученика на енглеском језику.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
ПЕТИ РАЗРЕД	School days	2
	Family	2
	Time out and places	3
	Food	2
УКУПНО		9
ШЕСТИ РАЗРЕД	My life	2
	Holidays	2
	Food	3
	The world	2
УКУПНО		9

СЕДМИ РАЗРЕД	My life	2
	The future	3
	Cities	2
	Experiences	2
УКУПНО		9
ОСМИ РАЗРЕД	Past and present	2
	Fame and fortune	2
	Health and safety	3
	Our environment	2
УКУПНО		9

БИОЛОГИЈА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака: Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
ПЕТИ РАЗРЕД	Особине живих бића: ћелијска организација, нивои организације и покретљивост	
	Особине живих бића: исхрана и дисање	
	Особине живих бића: надражљивост, размножавање и излучивање	
	Особине живих бића: одржање стабилне унутрашње равнотеже организма	
	Особине живих бића: променљивост током времена, разноврсност живог света	
	Живот у екосистему	
	Наслеђивање и еволуција	
	Порекло и разноврсност живота	
УКУПНО	Човек и здравље	
		9 часова

ШЕСТИ РАЗРЕД	Протисти: амебе, бичари, трепљари и паразитске праживотиње	
	Једноставни бескичмењаци: сунђери, дупљари, плоснати црви	
	Једноставни бескичмењаци: ваљкасти црви, чланковити црви, мекушци	
	Бескичмењаци сложеније грађе: зглавкари и бодљокошци	
	Кичмењаци: рибе	
	Кичмењаци: водоземци и гмизавци; амнионтско јаје	
	Кичмењаци: птице	
	Кичмењаци: сисари	
	Еволуција живог света; природна и вештачка селекција	
УКУПНО		9 часова
СЕДМИ РАЗРЕД	Човек и његови преци	
	Ћелијска организација; ћелијске деобе; хромозоми, ДНК, и гени	
	Кожни систем; скелетни систем; мишићни систем	
	Нервни систем;	
	Ендокрини систем; систем чулних органа	
	Дигестивни систем и систем органа за дисање	
	Систем органа за циркулацију: крвни и лимфни систем	
	Систем органа за излучивање; систем органа за размножавање	
	Пубертет и промене у понашању	
УКУПНО		9 часова
ОСМИ РАЗРЕД	Живот и животна средина	
	Основи екологије: абиотички фактори, популација	
	Основи екологије: биотоп и биоценоза, еколошка ниша, спратовност, фенолошке фазе	
	Основи екологије: екосистем; кружење супстанце и проток енергије; трофички нивои; Сукцесије	
	Основи екологије: биоми и биосфера	
	Биодиверзитет, црвене листе, црвене књиге, природна добра и национални паркови	
	Климатеске промене; глобално загревање; киселе кише	
	Оштећење озонског омотача; дефорестација; десертификација	
	Еколошка култура; правни основи у заштити животне средине	
УКУПНО		9 часова

БИОЛОГИЈА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
ПЕТИ РАЗРЕД	Посматрање ћелија воћа, плуте, хуманих ћелија	
	Посматрање грађе лептира, пера птице	
	Посматрање протока воде кроз биљку; транспирација (опционо)	
	Вегетативно размножавање биљака	
	Гајење винских мушица	
	Модел плућа – вежба и оглед	
	Генетика и ја – огледи	
	Врсте које нестају – пројекат	
	Израда хранилице и кућица за птице – пројекат	
УКУПНО		9 часова
ШЕСТИ РАЗРЕД	Гајење амебе у култури; огледи	
	Гајење еуглене у култури; огледи	
	Гајење парамецијума у култури; огледи	
	Гајење хидре; огледи	
	Гајење кишних глиста; израда виваријума; испитивање бројности кишних глиста у Земљишту	
	Дафнија и циклопс у језерској води; посматрање тардиграда	
	Оглед са рибљим мехуrom	
	Мерење висине и дужине скокова жабе; посматрање грађе пера и јајета птица	
	Израда хранилице и кућица за птице – пројекат	
УКУПНО		9 часова

СЕДМИ РАЗРЕД	Посматрање властитог ткива и ћелија	
	Упознај своје кости и мишиће; испитивање састојака кости	
	Распоред чула у кожи; испитивање зона укуса на језику	
	Доказивање постојања слепе мрље у оку; оптичке илузије	
	Прављење модела плућа сисара;	
	Испитивање деловања амилазе на скроб; деловање хлороводоничне киселине и пепсина на беланчевине; дејство жучи на масти; доказивање жучних боја; припремање физиолошког раствора; хидролиза масти – добијање сапуна	
	Дисекција срца	
	Дисекција бубрега; реакција мокраће	
	Антрополошка истраживања	
УКУПНО		9 часова
ОСМИ РАЗРЕД	Фенолошка посматрања	
	Утицај еколошких фактора (температуре, светлости и воде) на биљке	
	Доказивање присуства угљен-диоксида у ваздуху; доказивање прашине у ваздуху	
	Симбиоза – корен биљке (лептирњача) и микроорганизми	
	Испитивање киселости тла; испитивање шумске стеље	
	Екосистем стајањих вода – језеро или бара; ливадска или шумска заједница – теренски Рад	
	Одређивање густине популације; одређивање покривности биљних врста	
	Израда дихотоомог кључа врста биљака	
	Врсте које нестају – пројекат	
УКУПНО		9 часова

ИСТОРИЈА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи
Временски оквир	Током школске године
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.

РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ РАЗРЕД	Увод у историју	2
	Праисторија	2
	Стари исток	3
УКУПНО		7
ШЕСТИ РАЗРЕД	Европа и средоземље у раном средњем веку	2
	Срби и њихово окружење у раном средњем веку	2
	Европа у позном средњем веку	4
	Српски народ у позном средњем веку	1
УКУПНО		9
СЕДМИ РАЗРЕД	Велика географска открића	1
	Српски народ под страном влашћу 16-18 век	4
	Нововековне српске државе	2
УКУПНО		7
ОСМИ РАЗРЕД	Први светски рат	2
	Други светски рат	2
	Европска унија	2
УКУПНО		6

ИСТОРИЈА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи
Временски оквир	Током школске године
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)

РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ РАЗРЕД	Увод у историју	2
	Праисторија	2
	Стари исток	3
УКУПНО		7
ШЕСТИ РАЗРЕД	Европа и средоземље у раном средњем веку	2
	Срби и њихово окружење у раном средњем веку	2
	Европа у позном средњем веку	4
	Српски народ у позном средњем веку	1
УКУПНО		9
СЕДМИ РАЗРЕД	Велика географска открића	1
	Српски народ под страном влашћу 16-18 век	4
	Нововековне српске државе	2
УКУПНО		7
ОСМИ РАЗРЕД	Први светски рат	2
	Други светски рат	2
	Европска унија	2
УКУПНО		6

ГЕОГРАФИЈА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи
Временски оквир	Током школске године
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.

РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ РАЗРЕД	Васиона и Земља	2
	Географска карта	2
	Планета Земља	3
УКУПНО		7
ШЕСТИ РАЗРЕД	Становништво на Земљи	2
	Регионална географија Европе	2
	Северна и Јужна Америка	4
	Азија, природне и друштвене одлике	1
	Африка, природне и друштвене одлике	1
УКУПНО		10
СЕДМИ РАЗРЕД	Аустралија	5
УКУПНО		5
ОСМИ РАЗРЕД	Природне одлике Р. Србије	1
	Становништво и насеља Р. Србије	1
	Привреда Р. Србије	1
УКУПНО		3

ГЕОГРАФИЈА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи
Временски оквир	Током школске године
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)

РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ РАЗРЕД	Васиона и Земља	2
	Географска карта	2
	Планета Земља	3
УКУПНО		7
ШЕСТИ РАЗРЕД	Становништво на Земљи	2
	Регионална географија Европе	2
	Северна и Јужна Америка	4
	Азија, природне и друштвене одлике	1
	Африка, природне и друштвене одлике	1
УКУПНО		10
СЕДМИ РАЗРЕД	Аустралија	4
УКУПНО		4
ОСМИ РАЗРЕД	Природне одлике Р. Србије	1
	Становништво и насеља Р. Србије	1
	Привреда Р. Србије	1
УКУПНО		3

ФИЗИКА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи
Временски оквир	Током школске године
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.

РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ШЕСТИ РАЗРЕД	Мерење	4
	Кретање	4
	Сила	2
	Маса и густина	7
	Притисак	5
УКУПНО		22
СЕДМИ РАЗРЕД	Сила и кретање	12
	Кретање тела под дејством силе теже. Сила трења	6
	Равнотежа	5
	Механички рад и енергија	5
	Топлотне појаве	2
УКУПНО		30
ОСМИ РАЗРЕД	Осцилаторно и таласно кретање	2
	Светлосне појаве	4
	Електрично поље	3
	Електрична струја	7
	Магнетно поље	2
	Елементи атомске и нуклеарне физике	2
УКУПНО		20

ФИЗИКА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи
Временски оквир	Током школске године
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)

ШЕСТИ РАЗРЕД	Кретање	7
	Сила	7
	Мерење	7
	Маса и густина	6
	Притисак	5
УКУПНО		32
СЕДМИ РАЗРЕД	Сила и кретање	12
	Кретање тела под дејством силе теже. Сила трења	6
	Равнотежа	5
	Механички рад и енергија	6
	Топлотне појаве	3
УКУПНО		32
ОСМИ РАЗРЕД	Осцилаторно и таласно кретање	4
	Светлосне појаве	7
	Електрично поље	5
	Електрична струја	9
	Магнетно поље	4
	Елементи атомске и нуклеарне физике	3
УКУПНО		32

ХЕМИЈА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
СЕДМИ РАЗРЕД	Основни хемијски појмови	4
	Структура супстанце	10
	Хомогене смеше-раствори	6
	Хемијске реакције и израчунавања	14
УКУПНО		34

ОСМИ РАЗРЕД	Основни хемијски појмови	3
	Хемијски елементи и једињења	8
	Неорганска једињења	6
	Електролитичка дисоцијација	3
	Угљоводоници	6
	Ацикличка органска једињења са кисеоником	5
	Биолошки важна органска једињења	4
УКУПНО		35

ХЕМИЈА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
СЕДМИ РАЗРЕД	Основни хемијски појмови	10
	Хомогене смеше-раствори	10
	Хемијске реакције и израчунавања	16
УКУПНО		36
ОСМИ РАЗРЕД	Хемијски елементи и једињења	9
	Класе неорганских једињења	10
	Угљоводоници	5
	Ацикличка органска једињења са кисеоником	5
	Биолошки важна органска једињења	5
УКУПНО		34

5. ПРОГРАМ ПРИПРЕМЕНЕ НАСТАВЕ ЗА РАЗРЕДНИ И ПОПРАВНИ ИСПИТ

Разредни испит полаже ученик који није оцењен из једног или више наставних предмета. Ученик може бити неоцењен из наставног предмета уколико није похађао наставу више од трећине укупног годишњег броја часова тог предмета и уколико се оцењивањем утврди да није достигао образовне стандарде на основном нивоу. Разредни испит ученик полаже у јунском испитном року по завршетку наставе, у зависности од разреда и у августовском испитном року. Циљ припремне наставе је усвајање и савладавање пропуштених садржаја ради полагања разредног односно поправног испита. Задаци се односе на селекцију, диференцијацију наставе и припрему задатака који ће помоћи ученику у савладавању градива.

Поправни испит полаже ученик од четвртог до осмог разреда који на крају другог полугодишта има до две недовољне закључне бројчане оцене из обавезних предмета или из једног обавезног предмета и изборног програма други страни језик. Ученик који полаже поправни испит обавезан је да похађа припремну наставу, коју је школа дужна да организује непосредно пре полагања поправног испита.

Припремна настава за полагање разредног и поправног испита

Садржај	Циљ и задаци	Оријентацион и број часова/време (10% од укупног фонда сваког појединачног предмета) часова
Теме из предмета из којих се полаже разредни/поправни испит	Пружање помоћи ученику на савладавању тематских садржаја из предмета из којих полаже разредни/поправни испит	7 часова Јун/август

6. ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ

Припрему ученика за полагање завршног испита школа може да организује током другог полугодишта осмог разреда, а дужна је да организује припрему ученика за полагање завршног испита десет дана пре полагања испита у трајању најмање два часа дневно из предмета који су обухваћени полагањем.

Припремна настава за полагање завршног испита

Садржај	Циљ и задаци	Оријентацион и број часова/време
Теме из предмета из којих се полаже разредни испит (српски језик, математика, историја, физика, географија, биологија, хемија)	Пружање помоћи ученику на савладавању тематских садржаја из предмета из којих полаже завршни испит	- По 1 час сваке недеље у току другог полугодишта - Десет дана пре полагања испита у трајању најмање два часа дневно из предмета који су обухваћени полагањем.

7. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Ваннаставне активности су облици ваннаставног рада који се организује ради задовољења и развијања постојећих и стварање нових интересовања ученика, неговање склоности, способности и стваралаштва, развијање радно- производних и друштвено-корисних навика, проширивање и продубљивање знања, неговање одговорности и смисла за колективни рад.

Основни принципи по којима се одвија рад ученика у оквиру слободних активности су добровољност и интересовање ученика. Принцип добровољности огледа се у самосталном опредељењу ученика за оне облике делатности које највише одговарају њиховим склоностима, способностима и испољеним интересовањима. Овај принцип подразумева и слободу у промени активности после дужег или краћег временског периода, као и самостални избор нове делатности за наредни период. Уважавање овог принципа важно је и са становишта опфтег и професионалног развоја ученика, посебно због тога што слободан избор активности омогућава ученицима да се боље опробају у оним склоностима и способностима које могу да задовоље њихову радозналост и пронађу оне активности које највише одговарају њиховим потребама и реалним могућностима.

За успешнији рад слободних активности, школа ће сарађивати и са родитељима ученика и друштвеном средином.

Активно учествовање ученика у слободним активностима доприноси васпитању младих за активан живот и рад и обогаћује свет детињства разноврсним сазнањима из разних области живота, доприноси правилном схватању и прихватању моралних вредности.

Слободне активности ученика доприносе остваривању следећих васпитних задатака:

- подстичу најразвијеније видове стваралаштва

- буде и задовољавају интелектуалну радозналост и стварају могућност да ученици истражују и упознају најразноврснија достигнућа у науци, техници и култури
- пружају могућност за заједничку игру, забаву, спортске активности и испуњавају део слободног времена корисним садржајима
- потичу развој индивидуални развој склоности и интересовања
- подстичу развијање другарства и пријатељства

У раду секција у школи укључују се ученици од првог до осмог разреда на основу својих интересовања и склоности. Наставници/руководиоци секција имају обавезу мотивисања ученика, вођења и планирања активности.

Школа посебну пажњу посвећује формирању музичке и драмске групе ученика, школског листа, фолклора и спортских секција.

ШКОЛСКИ ЛИСТ

Школски лист је слика стваралаштва и рада ученика током школске године и њихових наставника. Часопис припада ученицима и представља слику њиховог успеха и рада под менторским радом и уредништвом наставника српског језика, ликовне културе, осталих наставника (у зависности од садржаја тема часописа), директора и педагога школе .

Лепа традиција која се у ОШ „Павле Илић-Вељко“ негује десетак година уназад јесте и школски лист под именом „Вељкова свитања“. Важност школског листа огледа се у развоју литерарног, ликовног и новинарског стваралаштва током школовања многих генерација ученика.

Глобални план израде

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације

Кораци у изради школског листа: - Концепција листа - Организовање л итерарног и ликовног конкурса - Сакупљање чланака - Израда илустрација - Писање литерарних радова - Графичко обликовање - Лектура - Штампанање часописа - Представљање часописа	-конципирање -договор -прикупљање -селекција -фотошоп - корекција -штампање -презентација -излагање	Наставник ликовне културе, наставник српског језика, одељењске старешине разредне наставе, чланови литерарне и ликовне секције, педагог	Током школске године, часови секција Април	план израде школског листа -илустрације, текстови -школски лист -евиденција о реализованој активности -извештај о раду - фотографије

Секција: **Рецитаторска** - млађи разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Организовање секције Упознавање са одликама изражајног рецитовања, избор рецитација и њихово увежбавање.. Самостално казивање текстова по слободном избору.	Договор са ученицима око плана, организације секције и поделе послова Рецитовање научених рецитација Слушање изражајног читања и казивања са ЦД-а	Руководилац секције	септембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Рецитовање одабраних рецитација. Увежбавање изабраних рецитација.	Избор и подела рецитација. Учење напамет стихова рецитала	Руководилац секције	Октобар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Рецитовање научених рецитација. Читање поезије познатих песника.	Вежбе у правилном рецитовању Избор драмских текстова и њихова подела	Руководилац секције	Новембар, , часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Читање текстова.	Избор рецитала и подела	Руководилац	Децембар , часови	Кроз разговор са ученицима,

Увежбавање рецитала. Читање рецитација познатих писаца	улога за Нову годину	секције	секције	посматрањем, Континуирано праћење ученика
Рецитоване песме о Светом Сави	Рецитоване песмице на часовима секције.	Руководилац секције	Јануар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем Континуирано праћење ученика
Договор о самосталном избору рецитација. Припремање програма за Дан жена	Увежбавање одабраних рецитација на часовима секције	Руководилац секције	Фебруар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, Континуирано праћење ученика
Извођење програма. Упознавање рецитација које говоре о пролећу Читање изабраних рецитација. Изражајно рецитоване научених рецитација	Организације и извођење приредби за обележавање Осмог марта	Руководилац секције	Март, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем
Слушање изражајног рецитовања. Избор и припрема за Дан школе	Организације и извођење приредбе за Дан школе	Руководилац секције	Април, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, Континуирано праћење ученика
Песме о свицима – Д.Ерић. Читање поезије по избору	Увежбавање одабраног програма. Слушање изражајног рецитовања	Руководилац секције	Мај, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, Континуирано праћење ученика
Анализа рада	Сумирање и преглед целокупног рада секције у току године	Руководилац секције	јун, часови секције	

Секција: Драмска - млађи разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Организовање секције	Договор са ученицима око плана, организације секције и поделе послова	Руководилац секције	септембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Упознавање са основним позоришним терминима, појмовима и сл.	Усвајање знања о основним појмовима везаних за позоришну уметност	Руководилац секције	септембар – новембар, јануар, фебруар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика

Одабир и адаптација драмског текста	Ученици бирају књижевно дело које ће адаптирати за извођење на школским приредбама	Руководилац секције	децембар, фебруар, март, мај, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Припрема представа	Увежбавање одабраних сценских комада, израда костима и сценографије потребне за наступ.	Руководилац секције	децембар, април, јун, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, Континуирано праћење ученика
Извођење представа	Учествовање на школским приредбама	Руководилац секције	март, април, јун	Кроз разговор са ученицима, посматрањем Континуирано праћење ученика

Секција: Ликовна - млађи разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Цртање је чаробно	Садржај се реализује кроз употребу техника: оловка, туш, темпера и уз стручне савете професора ликовне културе	Руководилац секције	септембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Простор око мене	Садржај ће се реализовати уз употребу техника: оловка, туш и акварел и стручна помоћ професора географије предавањем о представљању простора	Руководилац секције	Октобар, новембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Шта је контраст	За реализацију садржаја користиће се разноврстан материјал адекватан за израду украсних предмета	Руководилац секције	децембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Распоређујемо облике,боје и површине	. Реализацију садржаја помоћи ће предавање професора историје о прошлости нашег краја и адекватне технике и материјали	Руководилац секције	Јануар, фебруар, март, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, Континуирано праћење ученика
Шаролија светлости и таме	Садржај ће се реализовати у одговарајућем простору уз	Руководилац секције	април, мај, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем

	адекватне технике			Континуирано праћење ученика
Орнаментика	Садржај ће се реализовати техником по избору чланова	Руководилац секције	Јун, часови секције	Континуирано праћење ученика

Секција: Музика - млађи разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Упознавање са планом и програмом Музичке секције Молитва Оче наш Акатист Пресветој Богородици Песме о светитељима: Свети Јован Крститељ	Читање текстова, певање пригодних песама Увежбавање пригодних песама, учење рецитација Индивидуални, групни и фронтални рад	Руководилац секције	септембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Живот и дело Свете Петке Песме о светитељима: Свети великомученик Димитрије Свети Архангел Михаил	Читање текстова, певање пригодних песама Увежбавање пригодних песама, учење рецитација Индивидуални, групни и фронтални рад	Руководилац секције	октобар, новембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Свети Николај Чудотворац-житије Божић Божићни Тропар	Читање текстова, певање пригодних песама Увежбавање пригодних песама, учење рецитација Индивидуални, групни и фронтални рад	Руководилац секције	децембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Припрема за Светосавску Академију (Светосавска химна; песме и рецитације о Светом Сави)	Читање текстова, певање пригодних песама Увежбавање пригодних песама, химне, учење рецитација Индивидуални, групни и фронтални рад	Руководилац секције	децембар, јануар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, Континуирано праћење ученика
900 година од рођења Преподобног Симеона Мироточивог	Читање текстова, певање пригодних песама Увежбавање пригодних песама, учење рецитација Индивидуални, групни и	Руководилац секције	фебруар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем Континуирано праћење ученика

	фронтални рад			
Припрема за Васкршњу приредбу Васкршњи Тропар Лазарева Субота Васкрсење Господа Исуса Христа	Читање текстова, певање пригодних песама Увежбавање пригодних песама, учење рецитација Индивидуални, групни и фронтални рад	Руководилац секције	март, април, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем Континуирано праћење ученика
Песме о светитељима: Св.великомученик Георгије, Св.Василије Острошки Чудотворац Припреме за Спасовдан	Читање текстова, певање пригодних песама Увежбавање пригодних песама, учење рецитација Индивидуални, групни и фронтални рад	Руководилац секције	април, мај, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем Континуирано праћење ученика
Силазак Светог Духа на апостоле- Духови-Тројице Празнични Тропар Свети апостоли Петар и Павле Свети мученик кнез Лазар- Видовдан	Читање текстова, певање пригодних песама Увежбавање пригодних песама, учење рецитација Индивидуални, групни и фронтални рад	Руководилац секције	јун, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем Континуирано праћење ученика

Секција: Хор - старији разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Аудиција за нове чланове	Индивидуални, групни и фронтални рад Рад по нотном текст	Руководилац секције	септембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Композиције домаћих аутора	Индивидуални, групни и фронтални рад Рад по нотном тексту	Руководилац секције	Од септембра до јуна, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Композиције страних аутора	Индивидуални, групни и фронтални рад Рад по нотном тексту	Руководилац секције	Од септембра до јуна, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Канони	Индивидуални, групни и фронтални рад Рад по нотном тексту	Руководилац секције	Од септембра до јуна, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика

Секција: рецитаторска - старији разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Организовање секције	Договор са ученицима око плана, организације секције и поделе послова	Руководилац секције	Септембар, , часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Дикција	Практично вежбање дикције, акцента и темпа	Руководилац секције	октобар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Упознавање са стваралаштвом одабраних дечјих писаца	Проучавање биографије одабраних дечјих песника који пишу за децу и чија дела радо читамо и упознавање са њиховим стваралаштвом.	Руководилац секције	Новембар, април, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Избор и проучавање лирских текстова	Одабир лирских песама које ће се рецитовати и припремати за такмичење.	Руководилац секције	Новембар, фебруар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, Континуирано праћење ученика
Рецитовање	Рецитовање песмица на часовима секције.	Руководилац секције	Септембар, децембар, јануар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем Континуирано праћење ученика
Припрема за такмичење	Припрема за општинску смотру рецитатора - рецитовање песмица на часовима секције	Руководилац секције	Фебруар, април, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, Континуирано праћење ученика
Приредбе	Организације и извођење приредби за обележавање Осмог марта, Дана школе, растанка	Руководилац секције	Март, јун	Кроз разговор са ученицима, посматрањем
Анализа рада	Сумирање и преглед целокупног рада секције у току године	Руководилац секције	јун	

Секција: Драмска - старији разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Организовање секције	Договор са ученицима око плана, организације секције и поделе послова	Руководилац секције	септембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Упознавање са основним позоришним терминима, појмовима и сл.	Усвајање знања о основним појмовима везаних за позоришну уметност	Руководилац секције	септембар – новембар, јануар, фебруар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Одабир и адаптација драмског текста	Ученици бирају књижевно дело које ће адаптирати за извођење на школским приредбама	Руководилац секције	децембар, фебруар, март, мај, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Припрема представа	Увежбавање одабраних сценских комада, израда костима и сценографије потребне за наступ.	Руководилац секције	децембар, април, јун, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, Континуирано праћење ученика
Извођење представа	Учествовање на школским приредбама	Руководилац секције	март, април, јун	Кроз разговор са ученицима, посматрањем Континуирано праћење ученика

Секција: Литерарна - старији разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Увод	Упознавање и договор са ученицима око плана секције	Руководилац секције	септембар, часови секције	
Јесен	Преовладава метода писаних радова, текст метода, дијалошка Облици рада: фронтални, индивидуални	Руководилац секције	септембар, октобар, часови секције	посматрање, самостални радови ученика, зидне новине
Мој завичај	Истраживачка текст-метода, метода писаних и практичних радова	Руководилац секције	октобар, новембар, часови секције	посматрање, самостални радови ученика, зидне новине
Зима	Дијалошка, демонстративна, метода писаних радова и текст метода	Руководилац секције	децембар, часови секције	посматрање, самостални радови ученика, зидне новине
Часописи и филм	Дијалошка, демонстративна, метода писаних радова и текст метода	Руководилац секције	јануар, фебруар, часови секције	посматрање, разговор
Дан жена		Руководилац	фебруар, март,	посматрање, самостални

	Дијалошка, демонстративна, метода писаних радова и текст метода Облици рада: фронтални, индивидуални, групни	секције	часови секције	радови ученика, зидне новине
Пролеће		Руководилац секције	март, часови секције	посматрање, самостални радови ученика, зидне новине
Дан школе		Руководилац секције	април, часови секције	посматрање, самостални радови ученика, зидне новине
Великани наше књижевности		Руководилац секције	Мај, јун, часови секције	посматрање, разговор

Секција: Еколошка секција - старији разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
УВОД	Упознавање и договор са ученицима око плана секције	Руководилац секције	септембар, октобар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, праћење рада ученика
ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА	Дијалошка метода, монолошка, демонстративна, кроз фронтални и индивидуални рад	Руководилац секције	новембар, децембар, јануар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, праћење рада ученика
УГРОЖАВАЊЕ, ЗАШТИТА И УНАПРЕЂЕЊЕ ЕКОСИСТЕМА-ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	Истраживачка метода, дијалошка, монолошка, демонстративна, кроз фронтални и индивидуални рад	Руководилац секције	фебруар, март, април, часови секције	Кроз разговор са ученицима, праћење рада ученика
ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ		Руководилац секције	мај, јун, часови секције	Кроз разговор са ученицима, праћење рада ученика

Секција: Ликовна - старији разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Организовање секције	Кроз разговор- фронтални рад, договор око плана секције	Руководилац секције	септембар, часови секције	

Линија	Ученицима треба бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе (линија, облик, ритам и текстура, композиција и простор, орнамент и калиграфија илустрација и амблем, фотографија), савладавају технолошке поступке ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика. Подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате. Активности ученика које доминирају :сликање, колажирање, старање графике, израда фотографија, вајање. Наставник усмерава ученике у раду и подстиче да се слободно изражавају и испоље своју креативност-оригиналност и реализују своје стваралаштво.	Руководилац секције	октобар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, радови ученика Континуирано праћење ученика
Облик		Руководилац секције	новембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, радови ученика Континуирано праћење ученика
Ритам и текстура		Руководилац секције	децембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, радови ученика Континуирано праћење ученика
Композиција и простор		Руководилац секције	децембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима, радови ученика Континуирано праћење ученика
Орнамент и калиграфија		Руководилац секције	јануар, часови секције	
Визуелно споразумевање		Руководилац секције	фебруар, март, часови секције	Кроз разговор са ученицима, радови ученика Континуирано праћење ученика
Илустрација и амблем		Руководилац секције	април, часови секције	Кроз разговор са ученицима, радови ученика Континуирано праћење ученика
Фотографија		Руководилац секције	мај, часови секције	Кроз разговор са ученицима, радови ученика Континуирано праћење ученика
Анализа рада секције	Сумирање и преглед целокупног рада секције у току године	Руководилац секције	јун	

Секција: Саобраћајна - старији разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика

Увод	Кроз разговор- фронтални рад	Руководилац секције	Септембар	
Друмски саобраћај	Путем демонстрације и илустрације, фронталним, индивидуалним и групним радом	Руководилац секције	Октобар, новембар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Учесници у друмском саобраћају и саобраћајна правила	Путем демонстрације и илустрације (саобраћајни знаци), уз примену рачунара фронталним, индивидуалним и групним радом	Руководилац секције	Децембар, јануар, фебруар, часови секције	Кроз разговор са ученицима Континуирано праћење ученика
Тестирање	Индивидуалним радом ученика, уз примену дијалошке и демонстративне методе	Руководилац секције	Март, часови секције	Тестирање ученика
Саобраћајни кабинет	Уз примену бицикла и осталих помоћних реквизита-индивидуалним и групним радом ученика. Наставникова објашњења и демонстрација у циљу разумевања садржаја	Руководилац секције	Март, април, мај, часови секције	Кроз разговор са ученицима, посматрањем, тестирањем, мерењем континуирано праћење ученика

Секција: Спортска - старији разреди

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења напредовања ученика
Одбојка	Комбинованим методама, путем демонстрације, објашњавањем, исправљањем грешака. Ученици играју игру уз примену правила.	Руководилац секције	Током школске године, часови секције	контрола, тестирање, такмичење
Стони тенис		Руководилац секције	Током школске године, часови секције	контрола, тестирање, такмичење
Фудбал		Руководилац секције	Током школске године, часови секције	контрола, тестирање, такмичење

8. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Библиотека као центар културне и васпитне делатности прати и помаже реализацију васпитно –образовног процеса кроз различите облике активности у наставно – образовном раду и слободним активностима.

Најважнији циљ рада школске библиотеке и рада библиотекара је подстицање читања и развијање информационе писменост. Читање и разумевање прочитаног су основи услови за успешан процес учења у школи. Зато је важно развијати читалачке вештине ученика, подстицати ученике на читање из забаве и задовољства и развијати естетске вредности. Информациона писменост подразумева разумевање потребе за информацијом, проналажење одговарајуће информације и правилну употребу информације из различитих извора информација. Ученици се уче да користе различите изворе информација и знања, да се сналазе у библиотеци, познају начела

класификације, да користе референтне збирке и каталоге ради даљег напредовања у учењу и будућем занимању и прихватању концепције целоживотног учења.

Подручје рада	Програмски садржаји/активности	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Образовно-васпитна делатност	-упознавање ученика са радом библиотеке -упознавање ученика са врстама библиотечке грађе и оспособљавање за самостално коришћење књига, часописа, енциклопедија -подстицање интересовања за читање књига и коришћење библиотечке грае -сарадња са наставником српског језика на изради и реализацији рада домаће лектире -сарадња на развоју информационе и информатичке писмености, развијањем „истраживачког духа“ код ученика -препоручивање текстова за читање и разговор о прочитаним текстовима -обележавање важних дана, догађаја, годишњица (Месец књига, Месец школских библиотека, Дан писмености, Дечија недеља, Дан хране и сл. -учешће у реализацији предавања и радионица (Здрав живот, Толеранција, Дечија права, Комуникација, Социјалне вештине, Подршка, сарадња, поштовање...) -учествовање у припремању годишњег и развојног плана школе: рад у школским тимовима	-излагање -промоције књига - радионице -консултације -разговор -предавања -анализа -израда планова	-библиотека -наставник српског језика -наставник информатике и рачунарства -предметни наставници -одељење -стрешине -разредне наставе -педагог	Током школске године/ према календару обележавања значајних датума, просторије библиотеке	-евиденција о раду библиотеке -евиденција о реализованим активностима -увид у прирему за реализацију радионице -записници рада тимова -извештај о раду
Библиотечко - информацио на делатност	-набавка и коришћење књижно-библиотечке грађе за наставнике и стручне сараднике -информисање стручних већа, стручних сарадника и директора о набавци стручне и педагошко-психолошке литературе -прикупљање уџбеника и наставних срдстава намењена ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом	-набављање -изнајмљивање -излагање -израда паноа -анализа -евидентирање -уређивање -инвентарисање	-библиотекар -наставници -одељске старешине -разредне наставе	Током школске године, просторије библиотеке, часови секција	-евиденција о раду библиотекара -записници стручних већа -евиденција о прикупљеним наставни средствима

	-припремање паноа и тематских изложби о појединим издањима, ауторима, акцијама, јубилејима, важним данима и догађајима и слично -израда статистике коришћења фонда (месечна и годишња) -упис ђака првака у библиотеку -сређивање и естетско уређење библиотеке -сређивање књига и ознака на полицама -остваривање стручних послова (инвентарисање, сигнирање...)	-сигнирање			-израђени панои -увид у статистичку обраду података -евиденција о упису -просторије библиотеке -увид у књиге евиденције -извештај о раду
Културна и јавна делатност	-учешће у планирању и реализовању културних активности школе -припремање и сакупљање материјала за школски лист -учешће у изради школског листа -сарадња са библиотекама других школа -припремање и организовање прославе важних годишњица у вези са школом и локалном заједницом	-планирање -класификовање -кориговање -уређивање -сусрети -разговори	-библиотекар, -наставник српског језика, -одељењске старешине -разредне наставе, -педагог	Током школске године/према календару културних активности школе, просторије библиотеке, часови секција	-увид у припреме за реализацију културних активности -увид у припреме израде листа -школски лист -евиденција о раду библиотекара

9. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ/УЧЕНИКА ОД НАСИЉА У ШКОЛИ

Програмом заштите ученика су дефинисане превентивне активности, као и кораци и процедуре у поступању у заштити ученика од насиља. Такође је дефинисано шта се сматра насиљем, као и које све врсте и облике обухвата.

Свако насиље над ученицима може се спречити у атмосфери која:

- Учи, развија и негује културу понашања
- Не толерише насиље и не ћути о томе
- Развија одговорност свих
- Обавезује на поступање све који имају сазнање о насиљу

ПОДЕЛА НАЈЧЕШЋИХ ОБЛИКА НАСИЉА

У табели су приказани нивои реаговања и различити облици насиља. У зависности од интензитета, учесталости и последица које насиље оставља, поједини облици се појављују на више различитих нивоа.

ПРВИ НИВО

У оквиру саветодавно-васпитног рада са децом-поједницима, групама и одељењем. Овај облик насиља решава самостално васпитач/наставник/одељењски старешина.

Физичко насиље	Емоционално/психолошко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Насиље злоупотребом информационих технологија
ударање чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање	исмејавање, омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, „прозивање“...	добацивање, подсмевање, игнорисање, искључивање из групе или фаворизовање на основу социјалног статуса, националности, верске припадности	добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално додиривање, гестикалација...	узнемиравајуће „зивкање“, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта...

ДРУГИ НИВО

У решавању ових облика насиља, васпитач/наставник укључује Тим, то јест унутрашњу заштитну мрежу. У табели су приказани нивои реаговања и различити облици насиља. У зависности од интензитета, учесталости и последица које насиље оставља, поједини облици се понављају на више нивоа.

Физичко насиље	Емоционално/психолошко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Насиље злоупотребом информационих технологија
шамарање, ударање, гажење, цепање одела, „шутке“, затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за косу и	уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуникација, искључивање, одбацивање, манипулисање...	сплеткарење, игнорисање, неукључивање, неприхватање, манипулисање, експлоатација, национализам...	сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење	огласи, клипови, блогови, злоупотреба форума и четовања, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и

уши...				слика

ТРЕЋИ НИВО

Ако ученици чине или трпе неки од следећих облика насиља обавезно је укључивање других институција, односно активирање спољашње мреже заштите.

Физичко насиље	Емоционално/психолошко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Насиље злоупотребом информационих технологија
туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем	заstraшивање, уцењивање, рекетирање, ограничавање кретања, навођење на коришћење психоактивних супстанци, укључивање у секте, занемаривање...	претње, изолација, одбацивање, терор групе над појединцом/групом, дискриминација, организовање затворених група (кланова), национализам, расизам...	завођење од стране одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест...	снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија...

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Принципи на којима се заснива овај Програм и поступање на основу њега, односи се на:

- Право на живот, опстанак и развој
- Најбољи интерес детета, уз обезбеђивање поверљивости података
- Спречавање дискриминације, што значи обухватање свих ученика овим Програмом
- Активно учешће ученика, које се обезбеђује правовременим информисањем и давањем могућности да искажу своје мишљење

Програм заштите ученика од насиља има као општи циљ унапређивање квалитета живота ученика у школи применом мера превенције, ради стварања безбедне средине, и мере интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање.

Специфични циљеви Програма у превенцији су следећи:

1. подизање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања
2. идентификација безбедоносних ризика у школи увидом у документацију, непосредно окружење, евидентирањем критичних месташоли, анкетањем ученика, наставика и родеља

3. повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, на препознавању насиља и злостављања
4. унапређење способности свих учесника у школском животу- наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, локалне заједнице- за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља
5. оспособљавање свих запослених и родитеља ра зрано препознавање знакова у понашању деце који указују на потенцијално насилно понашање
6. пружање помоћи ученицима у савладавању личних проблема и проблема у учењу
7. изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућним редом
8. дефинисање процедура поступака реаговања на насиље и информисање свих учесника у школском животу о томе
9. омогућавање свим ученицима који имају сазнања о могућем насилном понашању да без излагање опасности врше пријављивање насуља
10. спровођење програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина
11. сарадња са родитељима путем Савета родитеља, родитељских састанака, индивидуалних и групних разговора
12. сарадња са службама ван школе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи.

Специфични циљеви у интервенцији:

1. Спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља
2. Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма заштите
3. Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака
4. Саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља

СПОЉАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Спољашњу заштитну мрежу чине следеће институције:

1. Центар за социјални рад
2. МУП
3. Дом здравља
4. Локална самоуправа

Циљ сарадње: стручна помоћ и сарадња у решавању проблема и задовољавања културних и спортских потреба ученика

УНУТРАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Унутрашњу заштитну мрежу чине запослени и ученици школе.

Школа је прописала улоге и одговорности запослених и ученика у школи: (ко шта ради када постоји сумња на насиље или се насиље догоди)

ДЕЖУРНИ НАСТАВНИК

- дежура у складу са распоредом;
- уочава и пријављује случај;
- покреће процес заштите детета (реагује одмах у случају насилног понашања, користећи неку од стратегија;
- обавештава одељењског старешину о случају;

- евидентира случај (у дневнику постоји лист за евиденцију)
- сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља.

ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА

- уочава случајеве насилног понашања и реагује одмах;
- учествује у процесу заштите деце;
- разговара са учесницима насиља;
- информисаје родитеље и сарађује са њима;
- по потреби, сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља;
- прати ефекте предузетих мера;
- евидентира случај и води документацију;
- по потреби, комуницира са релевантним установама.

ТИМ

- уочава случајеве насилног понашања;
- покреће процес заштите детета, реагује одмах;
- обавештава одељењског старешину и сарађује са њим;
- по потреби, разговара са родитељима;
- пружа помоћ и подршку деци/ученицима, наставницима;
- разматра случај (2. и 3. ниво) и осмишљава мере заштите;
- обавља консултације, предлаже мере заштите, прати ефекте предузетих мера;
- по потреби сарађује са другим уставовама;
- евидентира случај.

ПОМОЋНО-ТЕХНИЧКО ОСОБЉЕ

- дежура по распореду
- прекида насиље
- уочава и пријављује случајеве насилног понашања.

УЧЕНИЦИ, ДЕЦА

- уочавају случајеве насилног понашања
- траже помоћ одраслих
- пријављују одељењском старешини
- за теже случајеве консултују чланове школског Тима
- учествују у мерама заштите

ЕВИДЕНЦИЈА И НАЧИН ПРАЋЕЊА

Запослени у школи- одељењски старешина, стручна служба и Тим- у обавези су да воде евиденцију о појавама насиља у образац за евиденцију о случајевима насиља који садржи:

- Шта се догодило?
- Ко су учесници?
- Како је пријављено насиље?
- Врста интервенције?
- Какве су последице?
- На који начин су укључени родитељи, одељењски старешина, стручна служба?
- Праћење ефеката предузетих мера?

Уколико се увиди да се ситуација понавља, усложњава и постаје ризичнија и опаснија, предузимају се следеће заштитне мере:

- појачати опрез свих запослених и дежурних наставника
- укључити у рад родитеље
- наставити са индивидуалним радом- педагог(психолог) школе
- укључити стручњаке из других установа (из спољашње мреже заштите)

АКТИВНОСТИ ПРЕВЕНЦИЈЕ

Садржај/ активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
1. Конституисање Тима за заштиту деце/ученика од насиља (уколико је потребно изменити састав Тима)	-одлучивање -гласање	Директор и педагог школе	Почетак првог полугодишта, састанак Тима	Записник са састанка Тима
2. Информисање и упознавање свих запослених у школи са посебним протоколом	информисање	Директор и педагог школе	Октобар, наставничко веће	записник са седнице Наставничког већа
3. Анализа Програма за заштиту деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања (уношење измена- по потреби)	-анализирање -дискусија -измена документа	Тим за заштиту деце/ученика од насиља	Октобар	Програм за заштиту деце/ ученика од насиља
4.Информисање и упознавање родитеља са Посебним протоколом и са Програмом заштите(указујућим на велики значај њиховог укључивања и сарадње са школом)	излагање	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине	Децембар, Савет родитеља	евиденција о реализованој активности
5.Информисање и упознавање ученика са Програмом заштите од насиља	излагање	Тим за заштиту деце/ученика од	На часовима одељењског	-евиденција о раду на часу

		насиља, Одељењске старешине	старешине, по плану рада одељ.старешин	
6. Радионице са ученицима на часовима одељењског старешине („Школа без насиља“, „Говоримо језиком љубави и поштовања“, „Толеранција“ „ Безбедност деце на интернету“.....)	-радионице -израда васпитних порука	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине	Током школске године, на часовима одељењског старешине	Увид у припреме за час одељењског сареш - васпитне поруке
7. Кодекс понашања – анализа постојећег и уношење измена уколико је потребно	-анализирање -дискусија -измена документа	Тим за заштиту деце/ ученика од насиља, Одељењске старешине Ученички парламент	Март, састанак Ученичког парламента	Кодекс понашања Записник са састанка Ученичког парламента
8. Обучити наставнике и чланове Тима (семинари) за препознавање насиља и адекватно реаговање на исто	-похађање семинара (предавања, радионица)	Организатори семинара, МУП, Министарство просвете....	Током школске године, семинар	Евиденција реализованим семинарима уверења о савладаном програму обуке
9. Предавања за родитеље „Како помоћи детету да избегне насиље, да се избори са насиљем и да заборави насиље?“ „ Колико је безбедан интернет?“	-излагање -радионице	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине	Мај, ЧОС	Припреме за реализацију предавања, презентације
10. Изложба ликовних радова ученика, на тему –ненасиља	Израда ликовних радова	Наставник ликовне културе	Током школске године, час ликовне културе	Истакнути ликовни радови ученика
11. Писмени задатак из српског језика и књижевности, на тему конструктивног решавања сукоба у случају вршњачког насиља	Израда литерарних радова	Наставник српског језика	Током школске године, час српског језика	Писмени радови ученика - евиденција о реализованим активностима
12. Школска спортска такмичења / спортске недеље посвећене фер-пјел игри и безбедном и сигурном навијању	Спортска такмичења	Наставник физичког васпитања	Према распореду предвиђеним ГПР	Годишњи план рада физичког васпитања
13. Анкетирање ученика и родитеља о безбедности у школи	-анкетирање -анализа	Тим у сарадњи са Ученичким парламентом	Током фебруара-марта месеца	Анкета за родитеље и анализа анкете

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ

1. Насиље међу децом/ученицима

Кораци	Активности	Носиоци активности
1. Сазнање о насиљу/сумња на насиље	-разговор са ученицима, наставницима а по потреби и са трећим лицем; -посматрање понашања ученика и евидентирање истог	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине
2. Заустављање насиља	Хитна интервенција дежурних наставника, наставника на часу а по потреби и помоћног радника	Дежурни наставници, наставници, помоћни радници
3. Смиривање ситуације	Збрињавање ученика (који трпи насиље, који врши насиље, који посматрају насиље) Смањење напетости кроз разговор са актерима. Тај разговор треба да буде умирујући, без спомињања могућих последица и застаривања. Разговор са актерима и другим учесницима у догађају уз вођење записника. Разговор треба да води неко чланова Тима. (Напомена: У образовно-васпитном систему нема места за истрагу или доказивање злостављања, о постојању сумње се обавештавају надлежне службе) Посебна пажња треба да буде обраћана на жртву насиља тако што ће јој се омогућити да се осећа безбедно и да нема страх од освете ученика којима ће бити изречене мере.	Дежурни наставници, наставници, помоћни радници
4. Прикупљање информација		
4. Консултације Тима за заштиту деце/ученика од насиља	Консултације у оквиру установе- са колегом, са Тимом, са ППслужбом, директором, дежурним наставником, при чему се анализирају чињенице, процењује ниво ризика и прави план заштите, водећи рачуна о принципу поверљивости и најбољем интересу за учениака. Уколико је потребно, обављају се консултације са службама ван установе (Центар за социјални рад, здравствена служба). На основу консултација треба донети одлуку о начину реаговања и праћења и одредити улоге, задатке и одговорности у самом поступању. Доношење одлуке о мерама које ће бити предузете; решавање случаја у школи,	Тим за заштиту деце/ученика од насиља,

	теже случајеве прослеђујемо надлежним органима	
5. Предузимање конкретних акција	-саветодавни разговор са ученицима (учесницима у насиљу); - опомена ученика који врши насиље (укор -уколико је реч о поновљеном случају); - смањење оцене из владања; - позивање родитеља у школу и укључивање у решавање проблема; - укључивање надлежних органа уколико могу озбиљно бити угрожени ученици школе Подношење пријаве уколико је потребно, МУП-у, Центру за социјални рад, треба да буде у усменој и писаној форми, након што је са родитељима обављен разговор (осим ако се нису одазвали позиву или је у најбољем интересу дечије безбедности да родитељи не буду укључени).	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине; Стручни сарадник
6. Праћење ефеката предузетих мера	Праћење ефекта предузетих мера врши Тим - разговори са ученицима, - анкетање ученика, - посматрање понашања ученика - евидентирање запажања о понашању ученика	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине; Стручни сарадник

2. Насиље од стране запослених у установи

Кораци	Активности	Носиоци активности
1. Сазнање о насиљу/сумња на насиље	-разговор са ученицима, наставницима а по потреби и са трећим лицем; - пријава случаја директору школе -посматрање понашања ученика, наставника и осталих запослених у школи - вођење евиденције о ономе што се запази	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине
2. Заустављање насиља	Хитна интервенција дежурних наставника, помоћног радника а по потреби и надлежних органа(МУП, здравствене или социјалне службе)	Директор, дежурни наставници, наставници, помоћни радници
	Збрињавање ученика(који трпи насиље, који	Дежурни наставници,

3. Смиривање ситуације	посматрају насиље)	наставници, помоћни радници
4. Консултације Тима за заштиту деце/ученика од насиља	Доношење одлуке о мерама које ће бити предузете; решавање случаја у школи, теже случајеве прослеђујемо надлежним органима	Директор, Тим за заштиту деце/ученика од насиља,
5. Предузимање конкретних акција	-саветодавни разговор са учеником; - предузимање конкретних мера према запосленом који врши насиље над учеником; - информисање и укључивање родитеља у решавање проблема; - предузимање заштитних мера према ученицима ; - укључивање надлежних органа у зависности од озбиљности случаја	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине; Стручни сарадник
6. Праћење ефеката предузетих мера	- разговори са ученицима, - анкетирање ученика, - посматрање понашања наставника,ученика, родитеља и осталих запослених у школи - евидентирање запажања	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине; Стручни сарадник

3. Насиље од стране треће особе која није запослена у школи

Кораци	Активности	Носиоци активности
1. Сазнање о насиљу/сумња на насиље	-разговор са ученицима, наставницима, родитељима а по потреби и са трећим лицем; - пријава случаја директору школе - вођење евиденције о ономе што се запази током разговора	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине
2. Заустављање насиља	-Хитна интервенција дежурних наставника, помоћног радника а по потреби и надлежних органа(МУП, здравствене или социјалне службе)	Директор, дежурни наставници, наставници, помоћни радници
3. Смиривање ситуације	-Збрињавање ученика (који трпи насиље, који посматрају насиље)	Дежурни наставници, наставници, помоћни радници

4. Консултације Тима за заштиту деце/ученика од насиља	-Доношење одлуке о мерама које ће бити предузете; - прослеђивање случаја надлежним органима	Директор, Тим за заштиту деце/ученика од насиља,
5. Предузимање конкретних акција	-саветодавни разговор са учеником; - предузимање конкретних мера; - информисање и укључивање родитеља у решавање проблема; - предузимање заштитних мера према ученика ; - укључивање надлежних органа у зависности од озбиљности случаја	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине; Стручни сарадник
6. Праћење ефеката предузетих мера	- разговори са ученицима, - анкетирање ученика, - посматрање понашања ученика, - евидентирање запажања	Тим за заштиту деце/ученика од насиља, Одељењске старешине; Стручни сарадник

Програм за заштиту деце од насиља припремљен је са намером да помогне у стварању сигурне и безбедне средине, да се олакшају и прецизирају процедуре и поступци у заштити деце од насиља и обавезујући је за све субјекте у процесу образовања.

10. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Активности	Време реализације	Начин реализације	Носиоци
Упознавање са Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части и достојанства личности	СЕПТЕМБАР	Наставничко веће, савет родитеља	Чланови тима
Радионица: родни стереотипи	ОКТОБАР	Записници фотографије	Педагог, Тим
Радионица: Дискриминација на делу, примери и осећања	НОВЕМБАР	Записници фотографије	Педагог, Тим
Упознавање са обичајима и различитим културама	ДЕЦЕМБАР	Записници фотографије	Педагог, Тим
Обележавање Дана розих мајица	ФЕБРУАР	Записници фотографије	Тим, парламент, наставници и ученици
Обележавање Дана особа са Дауновим синдромом	МАРТ	Записници фотографије	Тим, парламент, наставници и ученици
Обележавање Дана особа са аутизмом	АПРИЛ	Записници фотографије	Тим, парламент, наставници и ученици
Радионица: дискриминација у радним организацијама	МАЈ	Записници фотографије	Педагог, Тим

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ

У школи се интервенише у случајевима сумње или утврђеног вређања угледа, части или достојанства личности и дискриминаторног понашања из расистичких, сексистичких, хомофобичних, ксенофобичних, исламофобичних, антисемитских, антициганистичких или других облика дискриминаторног понашања према лицу, а нарочито млађем, слабијем, са сметњама у развоју и инвалидитетом, према родном идентитету, полу, сексуалној оријентацији, раси, боји коже, верској и националној припадности, језику, имовном стању, социјалном и културном пореклу и другим и претпостављеним или стварним личним својствима. У школи се интервенише у случају сумње и када је утврђено дискриминаторно понашање, и то, када се оно припрема, дешава или се догодило између: учесника у образовању (ученик–ученик, одрасли–одрасли; учесник у образовању – запослени; учесник у образовању – родитељ; учесник у образовању – треће лице у школи); запосленог (запослени – учесник у образовању, запослени–родитељ, запослени– запослени, запослени – треће лице); родитеља (родитељ – учесник у образовању, родитељ– родитељ, родитељ–запослени, родитељ – треће лице); треће лице (треће лице– учесник у образовању, треће лице – родитељ, треће лице – запослени; треће лице – треће лице).

Ради предузимања одговарајућих мера и благовременог реаговања на ризике од дискриминаторног понашања учесника у образовању, сачињава се матрица за процену нивоа дискриминације, тако што се уочено дискриминаторно понашање сврстава се у један од три нивоа дискриминаторног понашања, у зависности од:

1. узраста учесника у образовању;
2. интензитета, трајања и учесталости дискриминаторног понашања;
3. облика и начина дискриминаторног понашања – узнемиравање и понижавајуће поступање;
4. последица дискриминаторног понашања.

Када се дискриминаторно понашање догоди ван простора школе, у било које време, а од стране учесника у образовању, школа предузима мере појачаног васпитног рада, без вођења васпитно-дисциплинског поступка. Уколико се дискриминаторно понашање догоди у простору школе у време образовно-васпитног рада и других активности, предузимају се мере појачаног васпитног рада, покреће, води и окончава васпитно-дисциплински поступак.

Матрица за процену ризика од дискриминаторног понашања учесника у образовању:

1. НИВО	2. НИВО	3. НИВО
Према узрасту учесника:	Према узрасту учесника:	Према узрасту учесника:

Истог узраста или млађи према старијем	Старији према млађем	Група према лицу или другој групи
Интензитет, трајање, учесталост:	Интензитет, трајање, учесталост: Поновљено или продужено трајање у односу на исто лице	Интензитет, трајање, учесталост: Више пута поновљено у дужем временском трајању
Облик и начин дискрим. понашања: Узнемиравање и понижавајуће поступање	Облик и начин дискрим. понашања: Узнемиравање и понижавајуће поступање врши група или се понавља, односно дуже траје	Облик и начин дискрим. понашања: Узнемиравање и понижавајуће поступање изазива страх или је довело до искључивања или одбацивања лица или групе из окружења
Последице:	Последице: Када доводи или може да доведе до угрожавања физичког или психичког здравља	Последице: У интервенцију укључена спољашња заштита

Редослед поступања у интервенцији:

- 1) Проверавање добијене информације да се дискриминаторно понашање припрема или се догодило обавља се прикупљањем информација – директно или индиректно.
- 2) Заустављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника јесте обавеза свих запослених у школи.
- 3) Обавештавање и позивање родитеља је обавеза школе. Одмах након заустављања сукоба учесника – ученика (као дискриминисаног лица и извршиоца дискриминације) школа обавештава и позива родитеља на пријављени број контакт телефона. Уколико родитељ није доступан, школа одмах обавештава Центар за социјални рад.
- 4) Прикупљање релевантних информација и консултације врше се у школи ради:

разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа дискриминације, ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције. Нивои дискриминације за учесника у образовању су: први, други и најтежи – трећи ниво. Процену нивоа увек врши Тим за заштиту. Да би извршио правилну процену, Тим за заштиту прикупља све релевантне податке, консултује, осим директора, одељењског старешину, дежурног наставника, радника обезбеђења, другог запосленог као очевица, представника Ученичког парламента. Тим за заштиту информише родитеље и укључује их у појачан васпитни рад и план заштите од дискриминације.

5) Предузимање мера и активности према учеснику у образовању, и то за све нивое дискриминације. План заштите од дискриминације сачињава се за конкретну ситуацију сваког од нивоа и за све учеснике – дискриминисано лице, извршиоца дискриминације и сведоке.

План заштите од дискриминације сачињава Тим за заштиту заједно са одељењским старешином, психологом, педагогом (уколико нису чланови тима за заштиту), директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама.

За сваки процењени ниво дискриминације директор школе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство – надлежну школску управу, у року од 24 сата од догађаја. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако Тим за заштиту, полиција или Центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика.

6) Праћење ефеката предузетих мера и активности прати школа (одељењски старешина, Тим за заштиту и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности школе. Школа прати понашање учесника у образовању које је дискриминисано лице и које је извршилац дискриминације, али и оних који су индиректно били укључени (сведоци).

Поступање установе у случају дискриминаторног понашања запосленог према учеснику у образовању

Установа поступа у складу са Законом и овим Програмом када је запослени извршилац дискриминације, а дискриминисано лице, односно сведок-учесник у образовању.

Сазнање о дискриминаторном понашању запосленог у установи може да се добије: опажањем, сумњом или информацијом да се дискриминација припрема, догађа или се догодила. Информација може да се добије непосредно - усмено, у писаном облику, као и на основу анонимне пријаве, коришћењем дигиталних средстава, поверавањем од самог дискриминисаног учесника у образовању или посредно - од његовог родитеља, вршњака, других запослених или трећих лица као сведока.

Редослед поступања у интервенцији зависи од тога да ли се на основу информације дискриминаторно понашање запосленог припрема, догађа или се догодило.

Редослед поступања у интервенцији је:

- 1) Заустављање дискриминаторног понашања је обавеза сваке особе која има сазнање о дискриминаторном понашању, да реагује прекидањем таквог поступања запосленог и позивањем помоћи.
- 2) Смиривање ситуације подразумева обезбеђивање сигурности и подршке за учесника у образовању.
- 3) Обавештавање и позивање родитеља и обавештавање одељењског старешине одвија се паралелно са заустављањем поступања и смиривањем учесника, са најкраћим могућим временским размацама.
- 4) Подношење пријаве директору установе ради покретања поступка у коме се прикупљају информације о дискриминаторском поступању запосленог и на основу релевантних чињеница предузимају мере у складу са Законом. Тим за заштиту предузима мере и активности у односу на дискриминисану особу, односно особе – учеснике у образовању.
- 5) Консултације тима за заштиту које се одвијају ради прикупља свих релевантних чињеница за доношење плана заштите од дискриминације и праћењу ефеката мера. Тим за заштиту по потреби обавља консултације са одговарајућим стручњацима и установама и укључује надлежне службе. Одељењски старешина у сарадњи са тимом, информише родитеље и укључује их даље у васпитни рад или план заштите.
- 6) Обавештавање Министарства - надлежне школске управе, од стране директора установе у року од 24 сата од извршеног, односно од сазнања о дискриминаторном понашању запосленог према учеснику у образовању и на основу релевантних чињеница покреће и води дисциплински поступак, у складу са Законом.
- 7) Праћење ефеката предузетих мера врши се континуирано.

У случају када дискриминаторно понашање испољава особа која није запослена у школи, кораци су исти, уз обавезу установе да поднесе притужбу Поверенику. Тим за заштиту може да предложи план заштите учесника у образовању и активности у вези са едукацијом родитеља, односног трећег лица које није запослено у установи.

Уколико се сумња у дискриминаторно поступање директора, та сумња се пријављује Министарству. Просветна инспекција самостално, а ако је потребно у сарадњи са просветним саветником, утврђује чињенице о поступању установе и њених органа о обезбеђивању заштите учесника у образовању и запослених од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као и од понашања које вређа углед, част и достојанство, а у складу са Законом, посебним законом, Правилником, Правилником о Протоколу и овим актом. О утврђеним чињеницама, односно наложеним мерама и роковима за отклањање неправилности и недостатака, просветни инспектор обавештава орган управљања установе и министра. Уколико постоји сумња да је учињено кривично дело, привредни преступ или прекршај, односно да је повређена забрана дискриминације, насиља злостављања и занемаривања, просветни инспектор подноси пријаву, односно захтев надлежном органу.

Документација, анализа и извештавање

У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности школа:

- 1) прати остваривање програма заштите установе;

- 2) евидентира све случајеве дискриминације;
- 3) прати остваривање конкретних планова заштите;
- 4) анализира стање и извештава.

О случајевима дискриминације тим за заштиту води педагошку документацију и евидентира податке о дискриминисаним особама, извршиоцима дискриминације, догађају, предузетим радњама и др. Педагошку документацију води, чува и анализира за потребе установе педагог, а изузетно, други члан тима за заштиту кога је одредио директор. Тим за заштиту сачињава извештај два пута годишње, који директор доставља органу управљања, савету родитеља и ученичком парламенту.

Извештај о остваривању програма заштите саставни је део годишњег извештаја о раду установе и доставља се Министарству - односно надлежној школској управи. Извештај обавезно садржи: анализу ефеката превентивних мера и активности и резултате самовредновања у овој области, број и врсту случајева дискриминације, предузете интервентне мере и активности, као и њихове ефекте.

На основу анализа стања, праћења дискриминације, вредновања квалитета и ефикасности предузетих мера и активности у области превенције и интервенције, установа дефинише даљу политику заштите од дискриминације учесника у образовању, родитеља, запослених и трећих лица.

СЕГРЕГАЦИЈА

Сегрегација представља издвајање учесника у образовању на основу личног својства, и то када се:

- 1) учесници у образовању у установи или у вези са радом установе, услед свог личног својства, неоправдано одвајају од других учесника и искључују из активности групе или одељења;
- 2) образују засебне групе или одељења из разлога који није у складу са Законом и посебним законом;
- 3) у групи, одељењу, односно у установи структура учесника у образовању у погледу припадности различитим етничким и другим осетљивим друштвеним групама драстично одступа од структуре деце и ученика са подручја установе, осим уколико је то последица специфичности установе, у складу са законом.

Драстично одступање од структуре деце и ученика са подручја установе, када то није последица специфичности установе у складу са законом, у смислу овог акта јесте више од 25% деце из осетљивих друштвених група у предшколској установи и ученика у основној школи, групи и одељењу појединачно.

Ако је установа на подручју јединице локалне самоуправе у близини насеља у коме живи национална мањина или осетљива друштвена група, структура деце и ученика у установи треба да одражава структуру становништва целе јединице локалне самоуправе, осим ако се ради о образовању на језику националне мањине, у складу са законом.

ПРЕВЕНЦИЈА

Превентивне активности установе на спречавању сегрегације

У циљу спречавања сегрегације установа спроводи следеће активности:

- формирање етнички, језички, социјално разноврсних група или одељења која су у складу са структуром учесника у образовању на подручју јединице локалне самоуправе као целине, а не само у њеном једном делу;
- организовање активности које су усмерене на подизање свести запослених у установи и родитеља о препознавању и мерама за спречавање сегрегације;
- јачање капацитета запослених за пружање додатне подршке, конципирање програма и предузимање активности усмерених на унапређивање односа међу учесницима у образовању, прихватање различитости и развоју интеркултуралности;
- организовање састанка савета родитеља установе и родитељских састанака у групама и одељењима и обавештавање савета, односно родитеља о структури деце и ученика у установи, положају деце и ученика из осетљивих друштвених група и добробитима које сва деца и ученици имају у групама и одељењима која су етнички, језички и социјално разноврсна;
- обезбеђивање сразмерне заступљености родитеља деце и ученика припадника националне мањине у савету родитеља и општинском савету родитеља. Установа у којој стичу образовање припадници националних мањина статутом уређује и обезбеђује сразмерну заступљеност родитеља деце и ученика припадника националне мањине, односно друштвено осетљивих група;
- обезбеђивање додатне подршке за укључивање у вршњачку групу и инклузивно образовање кроз мере индивидуализације наставе, интензивног учења српског језика или језика националне мањине и друге мере подршке у складу са потребама учесника у образовању, у складу са Законом.

ИНТЕРВЕНЦИЈА

У установи се интервенише одмах: када се сумња у сегрегацију, када поступци родитеља на промени издвојеног одељења – објекта предшколске установе или основне школе доведу до сегрегације и када је утврђено постојање сегрегације.

У случају сумње у постојање сегрегације, свако има право да иницира њено утврђивање.

Иницијативу за спровођење интервентних активности на нивоу установе може покренути установа у којој постоји сегрегација, орган надлежан за обављање послова инспекцијског, односно стручно-педагошког надзора, општински савет родитеља, Повереник, Заштитник гађана, Омбудсман, организације које се баве заштитом људских права.

Када просветни инспектор самостално или са просветним саветником утврди да у установи има више од 25% учесника у образовању и који су услед свог личног својства или етничке припадности организовани у посебна одељења или групе које нису у складу са законом или када њихов број не одражава структуру становништва на нивоу јединице локалне самоуправе, налаже установи мере са роковима за десегрегацију. Ако орган инспекцијског надзора у оквиру контролног инспекцијског надзора утврди да установа није ни након предузетих мера и активности извршила десегрегацију јер активности превазилазе границе њених објективних могућности, извештава о томе министра, школску управу Министарства и орган локалне самоуправе, ради предузимања заједничких мера и активности и доношења акционог плана десегрегације.

Директор установе поступа по службеној дужности или по иницијативи, тако што одмах предузима мере и активности у случају када се сумња и када је утврђена сегрегација. Приликом препознавања сегрегације, установа користи податке чији је руковалац, у складу са Законом.

Сматра се да је директор предузео мере десегрегације, ако је у границама објективних могућности предузео мере и активности у установи и писмено обавестио надлежне органе, министра, школску управу Министарства и јединицу локалне самоуправе о предузетим мерама и обавештава их о њиховим ефектима.

Сматра се да је директор савесно поступао на десегрегацији и у случају када је, након исцрпних могућности у установи, захтевао у писменом облику помоћ и укључивање: надлежног органа јединице локалне самоуправе, надлежне школске управе Министарства, Повереника и Заштитника грађана, односно Омбудсмана.

Уколико је прилив деце из осетљивих друштвених група приликом уписа у припремни предшколски програм, у први разред, преласка на нови ниво образовања, преласка из друге установе већи од 25%, установа је дужна да обавести министра и јединицу локалне самоуправе.

Директор установе је одговоран за непредузимање или неблаговремено предузимање одговарајућих мера (у случајевима повреда свих забрана, тежих повреда радних обавеза запослених и тежих повреда обавеза ученика утврђених Законом) и због таквих непоступања, министар разрешава директора.

Мере и активности које се спроводе у установи у процесу десегрегације

У установи у којој се препозна да постоји сегрегација састав тима за заштиту проширује се у складу са потребом и:

- припрема плану десегрегације;
- координира и прати спровођење плана десегрегације кроз мере и активности примерене специфичностима ситуације сегрегације у установи.

Тим за заштиту у поступку израде плана десегрегације консултује и активно укључује:

- родитеље деце и ученика који су изложени сегрегацији;
- децу и ученике који су изложени сегрегацији;
- представнике родитеља деце и ученика из већинске заједнице;
- представнике ученичког парламента;
- представника органа јединице локалне самоуправе надлежног за послове образовања;
- представника центра за социјални рад;
- представника дома здравља;
- представника организације које се баве заштитом људских права.

План десегрегације утврђује се на основу анализе узрока сегрегације, специфичности установе и расположивих ресурса. Њиме се дефинишу: временска динамика остваривања, одговорна лица, интервентне активности, праћење ефеката и кориговање мера у складу са резултатима праћења и показатељи којима се прате резултати.

Трајање мера десегрегације зависи и од чињеница које су утицале на појаву сегрегације и околности у којима се дешава десегрегација.

У случајевима где је препозната сегрегација, осмишљавање, координацију, извештавање праћење ових активности координира тим за заштиту, а надлежна школска управа Министарства прати ефекте примене плана десегрегације и о њима извештава министра.

У случају постојања посебних група или одељења из разлога који није у складу са законом, установа спроводи следеће одговарајуће активности у оквиру плана десегрегације:

- израда плана распоређивања деце и ученика који су били у посебним групама или одељењима, из разлога који нису у складу са законом, у друге групе, односно одељења уз вођење рачуна да њихов број драстично не одступа од структуре деце, односно ученика са целокупног подручја јединице локалне самоуправе;
- у случају учесника у образовању ромске националности, избеглица или мигранта, њихов број у једној групи или одељењу не може бити већи од 25% од укупног броја учесника у образовању;
- активности усмерене на подизање свести запослених у установи о препознавању сегрегације и њеним последицама, као што су: презентације анализе стања и дискусије на седницама васпитно-образовног, односно наставничког већа, радионице за превазилажење предрасуда и прихватање културолошких разлика; радионице за израду плана десегрегације, састанке актива и усаглашавање начина рада; састанке са осталим учесницима у процесу (центром за социјални рад, надлежном школском управом Министарства итд.);
- јачање компетенција запослених за унапређивање квалитета наставе и учења, пружање подршке ученицима који су у ризику од осипања и ризичног понашања, формативно оцењивање итд.;
- активности чији је циљ припрема све деце и ученика у установи укључујући децу и ученике који су били у сегрегисаном окружењу за креирање толерантне атмосфере, за интеркултуралност и инклузивно образовање, уз одговарајућу разраду механизма безбедности, превенције конфликта међу децом и ученицима као и атмосфере уважавања различитости;
- јачање веза са породицом и локалном заједницом. Организација састанка савета родитеља и обавештавање родитеља о ситуацији у установи, представљање плана десегрегације и добробити које ће сви ученици имати;
- укључивање вршњачке подршке (формирање вршњачког тима за подршку новопридошлим ученицима, укључивање ученичког парламента и предочавање значаја њихове улоге у целом процесу);
- обавештавање надлежног органа јединице локалне самоуправе о потреби обезбеђивања превоза деце и ученика или средстава за превоз деце и ученика уколико постоји таква потреба у процесу десегрегације.

Мере које се примењују за појединачно дете и ученика током процеса десегрегације

У зависности од врсте сегрегације прописане Правилником, тим за заштиту и тим за инклузивно образовање у сарадњи спровode следеће активности које су обавезни део плана десегрегације, а које су усмерене на појединачно дете и ученика:

- израда плана подршке за свако дете и ученика који је био изложен сегрегацији и који треба да буде премештен у другу групу или одељење, другу радну јединицу предшколске установе или школу. Установа израђује план транзиције, обезбеђује мере психосоцијалне подршке у циљу развијања самопоуздања, самопоштовања, комуникационих вештина, организује мере индивидуализације, по потреби израђује индивидуални образовни план, а на основу претходно остварених, евидентираних и вреднованих мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета и ученика и остварује га у сарадњи са родитељем;
- укључивање детета и ученика који су због свог личног својства били изложени сегрегацији у све школске активности, уз извршена прилагођавања на основу плана подршке за дете и ученика или индивидуалног образовног плана;

- организовање интензивног учења (индивидуализована допунска настава, додатна настава и индивидуални рад), одговарајуће подршке вршњака деци и ученицима који не познају језик наставе (препоручљиво је формирати парове за подршку где ученик који боље зна језик може помоћи другом ученику);
- организовање вршњачког учења, свакодневних заједничких активности и образовно-васпитног рада са вршњацима из других одељења и израда плана транзиције ка редовним одељењима у циљу инклузије;
- организовање распореда седења деце и ученика у оквиру одељења или групе који подразумева честе ротације.

11. ПРОГРАМ АКТИВНОСТИ НА ПРЕВЕНЦИЈИ МАЛОЛЕТНИЧКЕ ДЕЛИКВЕНЦИЈЕ У ШКОЛИ

Активности из овог програма истичу се својом актуелношћу и долазе у први план. Већина су и до сада налазиле места у различитим програмима васпитно-образовног рада у школи. Међутим, због наглог пораста опасности од даље и веће криминализације у друштву (и свету уопште), превенција малолетничке деликвенције у школи мора да се појача.

Садржај/ тема	Начин остваривања садржаја	Време и место реализације	Носиоци активности	Начин праћења реализације
Заједничка игра у школи и дружење деце	-заједничке игре	Септембар - октобар	Ученици првог разреда, учитељице	Евиденција о реализованим активностима
Како се проводимо у школи и са ким се дружимо	-разговор	Новембар – децембар, ЧОС	Ученици првог разреда, учитељице	Евиденција о реализованим активностима
Моја породица	-разговор	Јануар – фебруар, ЧОС	Ученици првог и другог разреда, учитељице	Евиденција о реализованим активностима
Разговори о успеху, дисциплини, добром и лошем понашању (својем и својих другова и другарица)	-анализа -разговор	Мај – јун, ЧОС	Ученици, учитељице, одељењске старешине, педагог	Евиденција о разговору са ученицима
Шта смо прочитали, гледали на телевизији и са чиме смо учествовали на прославама и приредбама	-разговор -анализа	Септембар - октобар	Ученици другог разреда, учитељице	Евиденција о разговору са ученицима
Зашто се тучемо, тужакамо и називамо погрдним именима	-дискусија -разговор	Новембар – децембар, ЧОС	Ученици другог разреда, учитељице	Евиденција о реализованим активностима
Пишем писмо другу, другарици	-писање рада -излагање	Септембар – октобар, ЧОС	Ученици трећег разреда, учитељице	Евиденција о раду на часу
Лепо понашање, култура понашања	-разговор -анализа	Новембар – децембар, ЧОС	Ученици трећег разреда, учитељице	Евиденција о раду на часу
Подстицање емоционалних веза деце и родитеља	-разговор	Јануар - фебруар	Ученици трећег и четвртог разреда, учитељице	Евиденција о раду на часу

Ми смо најстарији у млађим разредима	-разговор	Септембар – октобар, ЧОС	Ученици четвртог разреда, учитељице	Евиденција о раду на часу
Како да помогнемо другу у невољи	-излагање -разговор	Новембар – децембар, ЧОС	Ученици четвртог разреда, учитељице	Евиденција о раду на часу
Кућни ред школе и потреба редовног долажења у школу	-разговор	Септембар – октобар, ЧОС	Ученици, педагог, одељењске старешине	Евиденција о разговору са ученицима
Мале лажи и ситна крађа прерастају у велике пороке!	-излагање -дискусија	Новембар – децембар, ЧОС	Ученици петог разреда, педагог, одељењске старешине	Евиденција о раду на часу
16. новембар – Светски дан толеранције- Шта значи бити толерантан?	-радионица	Новембар, ЧОС	Ученици од петог до осмог, одељењске старешине, педагог	Евиденција о раду на часу, израда васпитних порука
Сви смо различити а ипак сви исти	-радионица	Новембар, децембар, ЧОС	Ученици од петог до осмог, одељењске старешине, педагог	Евиденција о раду на часу, израда васпитних порука
Добре и лоше стране дружења у пубертету (у друштву се најбоље расте и васпитава, али у "лошем" друштву се учи нереду, не-раду, непослушности, скитњи, дувану, алкохолу, дроги и сл.) - Како да избегнемо свађе и сукобе? Говоримо језиком љубави и поштовања - Како помоћи другу који трпи насиље	-радионица -радионица	Новембар, децембар, јануар, фебруар, ЧОС	Ученици од петог до осмог, одељењске старешине, педагог	Увид у припреме за реализацију часа, материјал за рад ученика, евиденција о раду педагога
Вежбање у супростављању негативним утицајима "лошег" друштва - Е, баш хоћу лепо да се понашам! - Научи да цениш и поштујеш себе	-радионица	Март – април, ЧОС	Ученици од петог до осмог разреда, педагог, одељењске старешине	Увид у припреме за реализацију часа
Договарамо се о дружењу за време летњег распуста	-разговор	Јун, ЧОС	Ученици од првог до седмог разреда, педагог, учитељице, одељењске старешине	Евиденција о раду на часу одељењског старешине
Ангажовање што већег броја ученика у раду секција слободних активности; интензивнији рад секција	-подстицање -разговор	Током школске године, часови секција	Руководиоци слободних активности	Евиденција о раду ваннаставних активности
Спортска такмичења у оквиру школе , подстицање фер-плеј игре; сузбијање расне дискриминације, поштовање	-спортска такмичења	Током школске године, час физичког васпитања, секције,	Наставник физичког васпитања, одељењске старешине, педагог	Евиденција о реализованим 71 активностима

различитости		спортска такмичења		
Како да безбедно користим интернет? 5. фебруар- Дан безбедног интернета	-излагање	Фебруар, ЧОС	Ученици од петог до осмог разреда, педагог, одељењске старешине	Евиденција о раду на часу одељењског старешине
Физички и емоционални развој у пубертету	-предавање -разговор	Октобар, ЧОС	Ученици шестог разреда, одељењски старешина, педагог	Евиденција о раду на часу одељењског старешине, педагога
Ризично понашање у дечјем узрасту; Адолесценција и малолетничка делинквенција	-предавање -разговор	Мај, ЧОС	Наставник биологије, одељењске старешине, педагог	Евиденција о раду на часу биологије, педагога
Породица, значај и односи у породици- 15.05. Међународни дан породице	-излагање	Мај, ЧОС	Ученици од петог до осмог разреда, педагог, одељењске старешине	Евиденција о раду на часу одељењског старешине
Рано ступање у брак; брак у сродству- последице , контрацепција и полно преносиве болести	-предавање -разговор	Мај, час биологије	Наставник биологије, Педагог / лекар	Евиденција о раду на часу биологије, педагога
Пушење, алкохол и дрога – последице по здравље 31. јануар- Светски дан борбе против пушења	-излагање -израда васпитних порука	новембар, јануар, мај, час биологије, ЧОС	Наставник биологије, одељ. старешине, педагог, лекар	Евиденција о раду на часу биологије, часу одељењског старешине
1. децембар- Светски дан борбе против Сиде	-радионица	Децембар, ЧОС	Педагог, одељ.старешина, наст. Биологије	Евиденција о раду на часу одељењског старешине

12. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ

Школа у сарадњи са надлежним установама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма заштите. Уколико је потребно школа организује прикупљање средстава за ове сврхе кроз различите добротворне акције.

Програм социјалне заштите ученика односи се на побољшање положаја ученика у школи из осетљивих друштвених група , интензивнијој сарадњи са Центром за социјални рад у Неготину, односно на активно учешће школе и подршци деци из осетљивих група и на развијање код ученика вредности пријатељства, солидарности; популарисање узајамног уважавања и поштовања различитости.

Циљ је да ученицима омогући да што лакше преброде постојеће проблеме и да се омогући да равноправно укључе у образовно-васпитни процес.

Остали циљеви социјалне заштите односе се на достизање материјалне сигурности и независности породице у задовољавању животних потреба; обезбеђивање доступности услуга и остваривање права у социјалној заштити; подстицање на социјалну укљученост; очување и унапређење породичних односа; предупређење злостављања, занемаривања.

Ученицима који су у тешкој материјалној ситуацији, школа ће обезбедити неопходну помоћ у виду бесплатне ужине, као и неопходног ђачког прибора и уџбеника, као и , уколико школа организује, бесплатну екскурзију, посету позоришту, биоскопу...

Подручје рада	Садржај рада/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Побољшање положаја ученика у школи из осетљивих друштвених група	Праћење породичних и социјалних прилика ученика	-праћење -разговор -процена	Одељењске старешине,педагог , директор	Током школске године, школа	-евиденција о раду одељењског старешине, педагога -списак ученика
	Процена ситуације: - потреба за бесплатномужином - потреба за бесплатним уџбеницима - потреба за бесплатним наставним средствима	-праћење -увид у материјално стање -процена	Предметни наставници у сарадњи са одељењским старешинама	Септембар, школа	-евиденција о реализованим активностима -списак ученика
	Организовање хуманитарних акција за помоћ деци: - прикупљање новца - израда поклона	-спортска такмичења -хуманитарне представе -прикупљање средства	Одељењске старешине, Црвени крст школе, Ученички парламент	Током школске године, поводом Нове године, дана Светог Саве, Ускрса, школа	-записници састанка Црвеног крста, Ученичког парламента -евиденција о прикупљеној помоћи
Активно учешће и подршка деци из осетљивих група	Развијање сарадње са другим институцијама. Сарадња са Центром за социјални рад у Неготину; Здравствени центар; Црвеним крстом; ОШ „12. септембар“ у Неготину; Општинска управа- Интерресорна комисија Неготин Редовни контакти, размене информација, консултације и састанци у циљу обезбеђивања најбоље подршке ученицима из угрожених група: деца из сиромашних породица , деца ромске националности, деца са сметњама у	-састанци -разговори	Одељењске старешине, педагог, директор	Током школске године/ по посебном договору, Центар за социјални рад, Здравствени центар, ОШ „12. септембар“ , Општинска управа Неготин	-евиденција о сарадњи одељењског старешине, педагога

	развоју, деца из нефункционалних и насилних породица				
	- Припрема и предаја захтева за процену потребе за пружање додатне образовне потребе - Учесће школе у раду Комисије на процени потребе за додатном подршком - Спровођење у живот мера које је Комисија утврдила и прописала	- израда захтева - попуњавање образаца	Чланови Тима за ИОП, родитељи ученика за којима је потребна додатна подршка	Током школске године, састанци Тима за ИОП, часови редовне наставе	- записници са састанка тима за ИОП - документација потребна за процену подршке
Развијање код ученика вредности пријатељства, солидарности; популарисање узајамног уважавања и поштовања разичитости	- Организовање предавања и радионице и других активности за ученике. - Дан толеранције - Дечија недеља - Дани посвећени активностима против насиља - Радионице на часовима грађанског васпитања и ЧОС-а - Спортска такмичења и фер-плеј турнири - Изложбе ликовних и литерарних радова - Акције Ученичког парламента - Активан рад Тима за инклузију - Активан рад тима за заштиту деце од насиља	- радионице - излагања - дискусија - спортска такмичења - израда ликовних и литерарних радова - спровођење акција	Одељењске старешине, наставник грађанског васпитања, наставник физичког васпитања, педагог, Тим ИОП-а, Тим за заштиту ученика од насиља	Током школске године/ према плани ЧОС, грађанског васпитања, Ученичког парламента, Тима за ИОП, Тима за заштиту ученика од насиља	- припреме за предавања, радионице - израда васпитних порука - припреме за реализацију часова - план одржавања спортских такмичења - ученички продукти - записници тимова за ИОП, заштите ученика од насиља, Ученичког парламента

13. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Реализујући разнолике активности у оквиру културне и јавне делатности, школа испуњава и културне услове за развој ученика и њихову афирмацију у том смислу. Културне активности обухватају: прославу дана школе, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, такмичења и смотре, посете установама културе, заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културном развоју окружења школе.

Културне активности школе омогућују:

- ученицима културни и стваралачки развој личности, схватање важности чувања културних вредности и значаја културних догађаја
- развијање мотивације за стицањем нових сазнања, вештина и развијање специфичних способности и интересовања
- развијање додатних компетенција и способности да квалитетно проводе своје слободно време
- схватање своје улоге као равноправног члана у широј друштвеној заједници

Школа обележава значне празнике, најзначајније догађаје како из националне тако и из светске историје излагањем појединих наставника, реализовањем радионица, изразом паноа за поједине теме.

Циљ обележавања значајних датума доприноси развоју свести о значају догађаја, појава назначених одређеним датумом, чува од заборављавања важност појединих датума.

Укључивање ученика у такмичења и смотре може бити значајна подршка у раду на постизању следећих циљева:

- стварању позитивног става ученика према школи и знању које стичу у њој
- доприноси социјализацији и бољем постигнућу ученика
- доприноси продуктивном коришћењу слободног времена и схватању код ученика да су активности у оквиру слободног времена саставни део образовања

Циљ посете културним центрима је развијање потребе за културним садржајима. Упознавање свог културног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему. Подстицање радозналости и упућивање на самообразовање, оспособљавање ученика да упознају, доживе и тумаче позоришна, филмска и друга уметничка остварења и развијање љубави према истим, оспособљавање ученика да комуницирају у свакодневним ситуацијама, оспособљавање за изражајно препричавање, као и давање критичког мишљења о гледаним представама и филмовима.

Задаци посете културним центрима су :

- Стварање културних навика одлазака у позориште и биоскоп
- Увођење ученика у познавање седме уметности
- Формирање критичког става, мишљења о представи
- Коришћење медије масовне комуникације
- Развијање основних појмова о културном окружењу
- Развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање културних манифестација
- Развијање одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу

ПРОСЛАВА ДАНА ШКОЛЕ

Приредба

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Одређивање теме	предлагање	наставник ликовне културе,	јануар	план приредбе

	договор	наставник музичке културе, српског језика, одељењске старешине разредне наставе, педагог	часови редовне наставе/ секције	
Избор драмских текстова и рецитација	предлагање договор консултације	наставник српског језика, одељењске старешине разредне наставе	фебруар часови редовне наставе/ секције	план приредбе
Избор музичких композиција	предлагање договор консултације	наставник музичке културе	фебруар часови редовне наставе/ секције	план приредбе
Подела задужења ученицима	Информисање	чланови тима	фебруар-март школа	изабрани текстови
Израда костима и сценографије	цртање сликање шивење	наставник ликовне културе, наставник српског језика	април часови редовне наставе/ секције	костим, сценографија, фотографије
Увежбавање-пробе	вежбање драмског дела, рецитације, музичких композиција	чланови тима, ученици	март-април часови секција	пробе
Премијера-извођење приредбе	извођење	чланови тима, ученици	мај школа	фотографије

Изложба

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Организовање ликовног конкурса	одлучивање, објављивање	наставник ликовне културе	март-април	план изложбе
Избор најуспешнијих радова	селекција	наставник ликовне културе, одељењске старешине разредне наставе	април часови секција	списак ученика, школски лист
Изложба награђених радова	постављање излагање	наставник ликовне културе, одељењске старешине разредне наставе, педагог	април-мај часови секција	фотографије
Додељивање награда	уручивање награђивање	директор	мај	фотографије

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
- Одређивање теме - Концепција листа - Организовање литерарног и ликовног конкурса - Сакупљање чланака - Израда илустрација - Писање литерарних радова - Графичко обликовање - Лектура - Штампање часописа - Представљање часописа	-конципирање -договор -прикупљање -селекција -фотошоп - корекција -штампање -презентација -излагање	Наставник ликовне културе, наставник српског језика, одељењске старешине разредне наставе, чланови литерарне и ликовне секције, педагог	Током школске године часови секција Мај	- план израде школског листа -илустрације, текстови -школски лист -евиденција о реализованој активности - фотографије

ПРОСЛАВА ДАНА СВЕТОГ САВЕ

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Избор драмских текстова и рецитација	предлагање договор консултације	наставник српског језика, одељењске старешине разредне наставе, наставник веронауке	новембар, часови секције	план приредбе
Избор музичких композиција	предлагање договор консултације	наставник музичке културе, наставник веронауке	децембар, часови секције	план приредбе
Подела задужења ученицима	информисање	чланови тима	децембар, часови секције	изабрани текстови
Израда костима и сценографије	цртање сликање шивење	наставник ликовне културе, наставник веронауке	јануар, часови секција	костим, сценографија, фотографије
Увежбавање-пробе	вежбање драмског дела, рецитације, музичких композиција	чланови тима, ученици	децембар-јануар, часови секције	пробе
Светосавска изложба	излагање ликовних радова ученика	наставник ликовне културе, одељењске старешине разредне наставе	јануар, хол школе	радови ученика, фотографије

Премијера-извођење приредбе Резање славског колача	извођење	чланови тима, ученици, гости	јануар	фотографије

ПРОСЛАВА НОВЕ ГОДИНЕ

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време реализације	Начин праћења реализације
Избор драмских текстова и рецитација	предлагање договор консултације	наставник српског језика, одељењске старешине разредне наставе	новембар, часови секције	план приредбе
Избор музичких композиција	предлагање договор консултације	наставник музичке културе	новембар, часови секције	план приредбе
Подела задужења ученицима	информисање	чланови тима	новембар	изабрани текстови
Израда костима и сценографије	цртање сликање шивење	наставник ликовне културе, наставник српског језика	децембар, часови секција	костим, сценографија, фотографије
Увежбавање-пробе	вежбање драмског дела, рецитације, музичких композиција	чланови тима, ученици	новембар- децембар, часови секција	пробе
Новогодишња и божићна изложба	излагање ликовних радова ученака и поставке поводом Бадњег дана и Божића	наставник ликовне културе, одељењске старешине разредне наставе	децембар, хол школе	радови ученика, фотографије
Премијера-извођење приредбе	извођење	чланови тима, ученици	децембар	фотографије

ОСТАЛЕ ИЗЛОЖБЕ

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време реализације	Начин праћења реализације
Изложба у оквиру Дечије недеље	-излагање ликовних, литерарних радова и израђених предмета ученика	наставник ликовне културе, наставник српског језика, одељењске старешине разредне наставе, педагог	октобар, хол школе	план дечије недеље, фотографије, радови ученика
Ускршња изложба	-излагање ликовних радова ученика,	наставник ликовне културе, одељењске старешине разредне	април, хол школе	радови ученика, фотографије

	украшених јаја и израђених предмета ученика	наставе		

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ДРЖАВНИХ И МЕЂУНАРОДНИХ ПРАЗНИКА

Значајни датуми	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
26. септембар- Европски дан језика	излагање	наставник српског, енглеског и немачког језика	септембар, час српског језика	Евиденција о активностима
21. октобар - Дан сећања на српске жртве Другог светског рата	излагање	наставник историје	октобар, час историје	Евиденција о активностима
8. новембар- Дан просветних радника	излагање	наставник српског и енглеског језика	новембар, час српског језика	Евиденција о активностима
11. новембар- Дан примирја у Првом светском рату	излагање	наставник историје	новембар, час историје	Евиденција о активностима
16. новембар- Дан толеранције	-излагање - радионица	одељењске старешине, педагог	новембар, ЧОС	Евиденција о раду на часу
1. децембар- Светски дан борбе против СИДЕ	-излагање -радионица -израда паноя	одељењске старешине, педагог	децембар, ЧОС	Евиденција о раду на часу, израда васпитних порука
27. јануар- Дан духовности- Свети Сава	приредба	Наставник српског језика, веронауке	јануар, приредба	Увид у припреме за прославу Светог Саве
31. јануар- Светски дан борбе против пушења	-излагање - радионица -израда паноя	одељењске старешине, педагог	јануар, ЧОС	Евиденција о раду на часу, израда васпитних порука
17. фебруар- Дан државности	излагање	наставник историје	фебруар, час историје	Евиденција о активностима
8. март- Дан жена	- радионица -израда честитки	одељењске старешине, педагог	март, ЧОС	Евиденција о раду на часу, израда васпитних порука
7. април- Дан здравља	-излагање - радионица -израда паноя	одељењске старешине, наставник биологије, педагог	април, ЧОС	Евиденција о раду на часу, израда васпитних порука

22. април- Дан сећања на жртве Другог светског рата (холокауст)	излагање	наставник историје	април, час историје	Евиденција о активностима
1. мај- Међународни празник рада	излагање	наставник историје, одељењске старешине	мај	Евиденција о активностима
9. мај- Дан победе- Дан Европе	излагање	наставник историје	мај, час историје	Евиденција о активностима
28. јун- Видовдан	подела књижица	одељењске старешине, наставник историје	мај	Евиденција о активностима
5. фебруар- Дан безбедног интернета	-излагање	наставник информатике и рачунарства, педагог	фебруар, ЧОС	Увид у припрему за предавање

ТАКМИЧЕЊА И СМОТРЕ

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Такмичења која се сваке године организују из разних наставних области на нивоу школе, општине, региона, републике у организацији Министарства просвете и технолошког развоја	такмичење	предметни наставници, одељењске старешине разредне наставе, педагог	фебруар-јун, основне школе	Увид у евиденције о реализованим такмичењима
Крос РТС-а	такмичење	наставник физичког васпитања	октобар, двориште школе	Увид у евиденције о реализованом такмичењу
Конкурси ликовних и литерарних радова поводом Дана наше и других школа	-израда радова -конкурисање	наставник српског језика, ликовне културе, педагог	током школске године	Увид у евиденције о реализованим такмичењима
Конкурси из разних области стваралаштва за ученике основних школа	-израда радова -конкурисање	предметни наставници, одељењске старешине разредне наставе	током школске године	Увид у евиденције о реализованим такмичењима
Музичко-поетски програм ученика основних школа општине Неготин „Школе своме граду“- мајске свечаности	наступ	наставник музичке културе	мај, град Неготин	Увид у евиденцију о реализованим активностима

Квиз за ученике од 5. до 8. разреда „Путовање кроз знање“ поводом Дана школе	такмичење	предметни наставници, педагог	мај, информатички кабинет	Увид у евиденцију о реализованом квизу
„Шта знаш о саобраћају“ -АМСС	смотре	наставник техничког и информатичког образовања	април-мај, основне школе	Увид у евиденцију ореализованој смотри

ПОСЕТЕ ПРЕДСТАВАМА, ИЗЛОЖБАМА, КОНЦЕРТИМА И УСТАНОВАМА КУЛТУРЕ

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Одлазак ученика на представе, концерте, изложбе у организацији Општине Неготин поводом: - Мајских свечаности	Посета	наставник музичке културе, наставник ликовне културе, наставник српског језика, одељењске старешине разредне наставе, педагог	мај, град Неготин	Увид о евиденцији о реализованим активностима -програм поменутих манифестација
Посета Народне библиотеке “ Доситеј Новаковић“ у Неготину	-посета -разговор	наставник српског језика, педагог	Током године, градска библиотека	Увид о евиденцији о реализованим активностима -списак ученика
Посета Музеја, куће Стевана Мокрањца, Тодорчетовог конака у Неготину, манастир Буково	-посета -разговор	наставник историје, одељењске старешине разредне наставе наставник музичке културе наставник верске наставе	Током школске године, град Неготин	Увид о евиденцији о реализованим активностима -списак ученика

14. ПРОГРАМ ДЕЧЈИХ И УЧЕНИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

ПРИЈАТЕЉИ ДЕЦЕ СРБИЈЕ

Пријатељи деце Србије је друштвена и васпитна организација основно-школске деце Србије. У њој деца остварују потребе за игром, дружењем, забавом и друштвеним животом. Ова организација је од посебног значаја, која се бави бригом о деци и заштитом права детета.

Обједињавање свих активности ученика, усмеравање рада и иницирање посебних акција вршиће се кроз програм Пријатељи деце Србије. Реализација овог програма доприноси: програмски осмишљеним и организованим активностима деце и младих, јачању улоге и значаја родитеља, наставника и васпитача у непосредном остваривању програма, свестраном и слободном развоју личности детета и потпунијем остваривању Конвенције о правима детета.

Програмски садржај/ активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
- Припремање манифестација у оквиру обележавања Дечје недеље - Реализација активности према програму Дечје недеље	- договор - израда плана - радионице - изложбе - спортска такмичења	Одељењске старешине, педагог	Октобар, просторије школе, часови редовне наставе, секција	Програм Дечије недеље, евиденција о реализованим активностима
- Најлепша Новогодишња честитка - Уређење школског простора поводом Новогодишњих празника	- израда честитки - украшавање	Одељењске старешине разредне наставе, наставник ликовне културе, педагог	Децембар, час ликовне културе, секција	Израђене новогодишње честитке, фотографије
- Новогодишња изложба децјег стваралаштва - Светосавска свечаност - Свети Сава српски просветитељ- ликовни и литерарни радови	- излагање радова - приредба - израда ликовних и литерарних радова	Одељењске старешине, наставник ликовне културе, педагог	јануар-фебруар, просторије школе	Ученички радови, фотографије, евиденција о реализованим активностима
- Честитка мами - Изложба осмомартовских честитки - 21. март – дан пролећа	- израда честитки - излагање радова - радионица	Одељењске сатрешине, педагог Одељењске старешине разредне наставе	Март, час ликовне културе, ЧОС	Ученички радови, фотографије
- Ускрс-ликовни и литерарни радови - Поставка изложбе	- израда радова - излагање радова(поставка)	Одељењске старешине разредне наставе, наставник ликовне	Април, час ликовне културе, српског језика, секција	Ученички радови, фотографије

- Изложба ускршњих јаја и децјег стваралаштва		културе, педагог		
- Припремање приредбе поводом Дана школе - Изложба децјег стваралаштва - Организовање спортских такмичења	-израда плана -израда ликовних и литерарних радова -спортско такмичење	Одељењске старешине, наставник српског језика, ликовне културе, физичког васпитања, педагог	Мај, часови секција	Увид у припреме за Дан школе, ученички радови, фотографије

ОРГАНИЗАЦИЈА ПЛАНИНАРА

Планинарење је један од видова спајање човека и природе. Кроз планинарење човек упознаје себе, своју издржљивост и све аспекте природе (време, воду, рељеф, флору, фауну...).

Програм планинарске организације има задатак да код ученика обједини теоријска и практична знања о кретању и боравку у природи. Поред добре организације за безбедан боравак у природи потребна су нам елементарна знања о опреми, избору маршруте, оријентација, прва помоћ, заштита природе...

Циљеви и задаци су:

- развијање љубави према природи
- подизање свести о вредностима природне и културне баштине
- промоција планинарских вредности код младих
- успостављање и одржавање веза са планинарским организацијама
- организовање предавања

Активности	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Упознавање са планинарским организацијама	излагање предавање презентација	наставник географије, наставник физичког васпитања	Октобар, просторије школе	презентација, фотографије, материјал за предавање
Упознавање са планинарском опремом	излагање предавање презентација демонстрација	наставник географије, наставник физичког васпитања, члан планинарског друштва	Новембар, просторије школе	презентација, фотографије, материјал за предавање
Прва помоћ и основе спашавања	излагање предавање презентација	члан планинарског друштва, наставник биологије	децембар просторије школе	презентација, фотографије, материјал за предавање

	демонстрација			
Заштита природе	дебата	наставник биологије, наставник географије	фебруар просторије школе	презентација, фотографије, материјал за предавање
Оријентација у природи	излагање предавање презентација демонстрација	наставник географије, наставник физичког васпитања	Март, просторије школе	презентација, фотографије, материјал за предавање
Сарадња са планинарским друштвима из Неготина	разговор демонстрација излет	наставник географије, наставник физичког васпитања, члан планинарског друштва	Април, излет	фотографије
Пано „Фотографијом кроз природу“	израда паноа фотографисање	наставник географије, педагог	мај	пано

ОРГАНИЗАЦИЈА ГОРАНА

Време и место реализације	Садржај и начин остваривања садржаја	Носиоци активности
Септембар, просторије школе	уознавање са организацијом горана, доношење програма рада и формирање чланства и еко патроле	Активисти школске организације
Октобар, школа и школско двориште	озелењавање школе и нега саксијског биља	Наставник биологије
Новембар, школско двориште	- уређење зелене површине у школи - четинари; брига и очување (посета парку - садња јелке у врту школе	Наставник биологије, одељенске старешине, учитељице
Децембар, просторије школе	- прављење украса од рециклажног материјала и кићење јелке са бусеном - форм. новогод. еко кутка	Наставник ликовне културе
Фебруар, час фишике и хемије	Уштеда енергије-корисни савети за уштеду енергије	Наставник хемије и физике
Март, час секције	Заштита шума-предавање, посета шумском екосистему	Наставник биологије
Април, час одељенског старешине	Месец чистоће-укључивање у акције уређења животне средине	Одељенске старешине
Мај, часови секција	Школски еко-вашар, изложба рециклаже	Наставник биологије, наставник

		хемије, физике, одељенске старешине, учитељице

ЦРВЕНИ КРСТ

Тема	Садржај/активност	Носиоци активности	Начин остваривања садржаја	Време и место реализације
1. Почетак школске године	Помозимо онима којима је помоћ потребна	Руководилац Црвеног крста, одељенске старешине	Процена за потребном помоћи	Септембар, ЧОС
2. Подршка старим изнемоглим особама	- 1. октобар- Међународни дан старих особа – разговор са ученицима	Одељенске старешине	Израда панона са порукама и цртежима	Октобар, ЧОС
3. Деца деци - Дечја недеља	- Разговор са ученицима на тему „Помозимо другу“	Одељенске старешине, руководилац Црвеног крста, ученици	Прикупљање помоћи за ученике којима је помоћ потребна	Октобар, ЧОС
4. Светски дан ДОБРОТЕ	Тема „Бити добар човек значи...“	Наставник српског језика, учитељи	- Писање састава на задату тему - разговор са ученицима - Одабир најбољих радова	Новембар, час српског језика
5. Подршка деци са хендикепом	Писмо подршке деци са хендикепом! (писање састава) - Пожелимо Срећну Нову годину деци са хендикепом – честитка	Наставник српског језика	- Разговор са децом о појму „хендикеп“ - Писање писма – израда и излагање честитки	Децембар, час српског језика
6. Нова година	- Прикупимо помоћ за оне којима је потребна	Руководилац Црвеног крста, одељенске старешине	Прикупљање помоћи за ученике којима је помоћ потребна	Децембар, ЧОС
7. Свети Сава	- Школска слава – „Помозимо у припреми и реализацији школске славе!“	Руководиоци секција	- Разговор са децом о делима Светог Саве	Јануар, часови секција
8. Добро дело	Учинимо по једно добро дело за нашу школу	Руководилац Црвеног крста	- Разговор о могућим активностима - Спровођење активности	фебруар
10. 7. април - Светски дан здравља	- Пружимо подршку болеснима и радимо на превенцији болести	Одељенске старешине	Разговор са ученицима	Април, ЧОС
11. Светски дан Црвеног крста – 8. мај	- Организовање прикладних активности везаних за обележавање овог дана у школи	Руководилац Црвеног крста	Разговор са ученицима, израда васпитних порука	Мај, просторије школе
12. Дан омладине	Организовање и спровођење спортских	Наставник физичког	Спортске игре, такмичења	јун

	активности у школи	васпитања		

15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ

Основна школа «Павле Илић - Вељко» у Душановцу има веома добру и богату сарадњу са свим организацијама и институцијама у свом окружењу, локалној и друштвеној средини и Општини у целини.

У овој школској години сарадња ће се одвијати са следећим субјектима:

Субјекти локалне самоуправе	Активности школа/ начин рада	Учешће субјекта у активностима школе	Начин праћења реализације
СО Неготин и МЗ У Душановцу, Михајловцу, Дупљану и Малој Каменици	-укључивање ученика и радника у све активности културног, друштвеног, спортског, хуманитарног карактера које организују Општина и МЗ	-обезбеђење материјалних услова за нормално функционисање школе -помоћ у опремању школе и осавремењавању наставне технологије -сарадња у решавању кадровских проблема -превоз ученика и радника	-евиденција о сарадњи
Институције културе -Домови културе у МЗ	-учешће ученика и радника у програмима које ове институције организују: -хор школе -рецитатори -литерарни ствараоци -ликовни ствараоци -фолклор,ритмика	-организација и понуда разноврсних културних и забавних програма -уступање својих објеката за реализацију појединих наставних и ваннаставних садржаја	-евиденција о сарадњи -извештај о реализацији ваннаставних активности
Привредни субјекти радне организације приватна предуз	-учешће ученика и радника у активностима ових организација везаних за културне, спортске и друге области	-помоћ школама у одржавању зграда и опреме, и спортских терена -опремању наставним средст.	-евиденција о сарадњи -припреме за реализацију културних, спортских ак
Здравствене организације Дом здравља у Него амбуланте по селима 333 «Тимок» у Зајеч	-Активна сарадња са свим службама, органима и појединцима	-здравствени преглед ученика и радника -превентивно деловање кроз повремене посете,обиласке и разговоре -предавање за ученике, раднике и родитеље	евиденција о сарадњи -промотивни материјал за
Социјалне установе Центар за социјални	-упућивање ученика и њихових породица на сарадњу са Центпом	-помоћ ученицима у решавању њихових социјалних проблема	-евиденција о сарадњи -списак ученика
Хуманитарне установе Црвени крст	-учешће у свим акцијама прикупљања разних помоћи за потребе ОО Црвеног крста или наше ученике	-материјална помоћ сиромашним ученицима за набавку књига,прибора,ужине, одеће -помоћ деци избеглица	-евиденција о сарадњи
Планинарско друштво Јован“Неготин	Организовање обиласка Водопади бледерије	Упознавање са околином	-евиденција о сарадњи -списак ученика

Тржиште рада	-уредно пријављивање потребе за Радницима	-помоћ у обезбеђењу кадрова -помоћ у реализацији професионалне оријентације	евиденција о сарадњи
Средства информисања	-информације о активностима Школе	-објављивање информација о резултатима рада школе	евиденција о сарадњи

16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА РОДИТЕЉИМА

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно старатељима ученика који је заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Програмом сарадње са породицом, школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима, односно старатељима ученика, који обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне и остале облике активности школе и консултовање у доношењу одлука око наставних, организационих, безбедоносних и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности образовно-васпитних утицаја. Програм сарадње са породицом обухвата и организацију отвореног дана школе сваког месеца, када родитељи, односно старатељи могу да присуствују образовно-васпитном раду и организацију „дан отворених врата“ сваког месеца када родитељи могу да разговарају са наставницима о напредовању ученика. „Дан отворених врата“ организује се према унапред утврђеном распореду који се прави на почетку школске године. Организовање посете родитеља, односно старатеља образовно-васпитном раду остварује се према , такође, унапред утврђеном распореду.

Циљеви сарадње породице и школе јесте организовати облике сарадње који ће:

- подићи на виши ниво партнерство родитељи-школа (дељење обавеза и циљева за васпитање ученика)
- пружити помоћ и подршку родитељу при обављању педагошке функције

Задаци сарадње:

- допринети складном деловању породице и школе у образовању и васпитању ученика
- обезбеђивати и инсистирати на редовној, трајној и квалитетној сарадњи родитеља и школе
- остваривати позитивну интеракцију наставник-родитељ
- обезбедити информисаност родитеља о променама у образовању које се остварују у школи и код ученика

Садржај рада/ активности

Област	Облик	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Информисање и саветовање	1. Огласна табла	Информације/обавештења о раду школе, садржајима о којима родитељи треба да буду обавештени	Тимови на нивоу школе, педагог	Током школске године, просторије школе	Огласна табла, записници рада тимова
	2. Индивидуални разговор	Информације о условима, понашању ученика у школи, успеху, напредовању	Одељењске старешине, предметни наставници,	Према распореду „Отворених врата школе“, просторије школе	-распоред „отворених врата“ -евиденција о обављеном разговору

			педагог, директор		
			Поједини наставници на захтев одељењских старешина или родитеља	Током школске године/ по посебном договору, просторије школе	-евиденција о обављеном разговору
	3. Састанак са директором	Информативно/ саветодавни састанак о животу и раду школе; питањима која интересују родитеље	Директор, одељењске старешине, предметни наставници, на захтев родитеља или наставника	Током школске године/ по посебном договору, канцеларија директора, учионица	-евиденција о раду директора
	4. Саветодавни рад са родитељима	Савети родитељима ученика који имају тешкоћа у учењу и понашању; у зависности од проблема информисање, упућивање	Педагог, одељењске старешине, предметни наставници на захтев школе или родитеља	Током школске године/ по посебном договору, канцеларија педагога, учионица	-евиденција о раду педагога
	5. Родитељски састанак	Садржаји родитељских састанака реализују се према плану родитељских састанака који су део ГПР школе, као и према потреби и актуелним темама током школске године (Упознавање са школском организацијом, условима, кућним редом, НПП, успеху ученика...)	Одељењске старешине, педагог, директор	Септембар, новембар, децембар, април, јун (квартално један родитељски састанак, уз могућност сазивања заједничких родитељских састанака уколико се за то укаже потреба/прилика	-дневни ред родитељског састанка -евиденција о одржаном родитељском састанку/записник
	6. Групни разговори	Заједнички састанак мањих група родитеља ученика са сличним проблемима у понашању или успеху и наставника. Информације о узроцима неуспеха, проблематичног понашања у	Одељењске старешине, предметни наставници, педагог, директор	Током школске године/ по посебном договору, просторије школе	-евиденција о одржаном групном родитељском састанку ⁸⁸

		школи или породици, последицама по општи успех, утврђивање мера за решавање проблема. Упознавање са обавезама родитеља-школе. Размена искуства у проналажењу најбољих решења			
	7. Едукативна предавања, радионице	Предавања и радионице којима се реализују предвиђене активности према плановима посебних тимова на нивоу школе или према актуелним темама	Одељеске старешине, педагог, директор, председници посебних тимова	Према плану тимова на нивоу школе; по договору са предвиђеним институцијама (стручњацима)	-припрема за реализацију радионице, предавања - евиденција о реализованој активности -планови тимова
Непосредно учешће у раду школе (Укључивање у наставне и остале активности школе)	1. „Отворени дан школе“	Присуствовање образовно-васпитном раду школе као посматрачи	Одељењске старешине, предметни наставници, педагог	Једном месечно током школске године (према утврђеном распореду), учионица	-распоред „отвореног дана школе“ - евиденција присутних родитеља
	2. Рад у стручним тимовима школе	Укључивање родитеља у стручним тимовима школе (ИОП, Тим за безбедност ученика...)	Чланови стручних тимова, педагог, директор	Током школске године, састанци тимова	-записници рада тимова
	3. Учешће родитеља у ваннаставне активности	Садржај према планираним активностима секција, организација наставника	Наставници координатори секција, заинтересовани родитељи	Током школске године, часови секција	- извештај о реализацији ваннаставних активности
	4. Донације школи	Проналажење донација које доприносе побољшању услова и рада школе	Директор, родитељи	Током школске године	-евиденција о донацији школи -извештај о раду школе
	5. Добровољне акције	Акције на уређењу школе, школског дворишта, околине васпитно-образовне установе	Директор, одељењске старешине, родитељи	На полугодишту, крају школске године (када се за то укаже потреба)	-евиденција о реализованим активностима -извештај о раду школе
Консултовање у доношењу одлука	1. Савет родитеља	Савет родитеља се бави питањима која се односе на квалитет образовања и васпитања. Садржај рада реализује се према плану рада Савета родитеља	Чланови Савета родитеља, директор, педагог	Према плану Савета родитеља од септембра до јуна	-план Савета родитеља -записници са седница89 Савета родитеља

		који је део ГПР школе			
	2. Школски одбор	Школски одбор доприноси унапређивању квалитета рада школе, уважавање ставова и мишљења родитеља. Садржај рада је према плану рада Школског одбора који је део ГПР школе.	Директор, родитељи чланови и остали чланови ШО	Према плану Школског одбора од септембра до јуна	-план Школског одбора -записници са седница Школског одбора
	3. Родитељски састанак	Договор око реализације екскурзије, излета, одређених свечаности, консултовање око набавке уџбеника, извођења одређених активности.	Одељењске старешине, директор, педагог	Према плану родитељских састанака	-евиденција о одржаном родитељском састанку/записник
	4. Учешће у стручним тимовима школе	Родитељи учествују у раду Тима за самовредновање, ШРП, ИОП	Чланови тимова, родитељи	Током школске године	-записници састанка Тима за самовредновање, ШРП, ИОП
	5. Анкетирање	Ради унапређивања живота и рада школе, школи је важно и мишљење родитеља о настави и учења њихове деце у школи, постигнућима, подршци ученика - Анкетирање родитеља о њиховом задовољству сарадњом школе и породице и прикупљање њихових сугестија за унапређивање сарадње. (Отворени дан школе)	Одељењске старешине, педагог	Током школске године На крају првог и другог полугодишта	-анкете -анализа и извештај спроведене анкете/самовредновање -анкете -извештај спроведене анкете

ПРВИ, ДРУГИ, ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

ПРВИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Подела уџбеника за школску 2022/2023. годину
2. Изјашњавање родитеља за изборне предмете
3. Избор родитеља – члана Савета родитеља
4. Упознавање родитеља са Правилником о понашању у школи и Програмом за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
5. Разно

ДРУГИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК

1. Успех и дисциплина ученика на крају првог тромесечја

2. Превенција дигиталног насиља
3. Анагажовање ученика у слободним активностима и ваннаставном раду
4. Припрема Новогодишње приредбе
5. Разно

ТРЕЋИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК

1. Успех и дисциплина ученика на крају полугодишта
2. Договор о организовању прославе Св. Саве
3. Разно

ЧЕТВРТИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК

1. Успех и дисциплина ученика на крају тромесечја
2. Реализација екскурзије и излета
3. Учешће родитеља у обележавању Дана школе
4. Разно

ПЕТИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК

1. Успех и дисциплина ученика на крају школске године
2. Резултати са такмичења ученика
3. Извештај о реализацији екскурзије
4. Разно

ПЕТИ, ШЕСТИ И СЕДМИ РАЗРЕД

ПРВИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Подела уџбеника за школску 2022/2023. годину
2. Изјашњавање родитеља за изборне предмете
3. Избор родитеља – члана Савета родитеља
4. Упознавање родитеља са Правилником о понашању у школи и Програмом за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
5. Разно

ДРУГИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Успех и дисциплина ученика на крају првог тромесечја
2. Превенција дигиталног насиља
3. Анагажовање ученика у слободним активностима и ваннаставном раду

4. Припрема Новогодишње приредбе
5. Разно

ТРЕЋИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Успех и дисциплина ученика на крају полугодишта
2. Договор о организовању прославе Св. Саве
3. Разно

ЧЕТВРТИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Успех и дисциплина ученика на крају томесечја
2. Реализација екскурзије и излета
3. Учешће родитеља у обележавању Дана школе
4. Разно

ПЕТИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Успех и дисциплина ученика на крају школске године
2. Резултати са такмичења ученика
3. Извештај о реализацији екскурзије
4. Разно

ОСМИ РАЗРЕД

ПРВИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Подела уџбеника за осми разред за школску 2022/2023. годину
2. Изјашњавање родитеља за изборне предмете
3. Избор родитеља – члана Савета родитеља
4. Упознавање родитеља са Правилником о понашању у школи и Програмом за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
5. Разно

ДРУГИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Успех и дисциплина ученика на крају првог тромесечја
2. Превенција дигиталног насиља
3. Анагажовање ученика у слободним активностима и ваннаставном раду
4. Припрема Новогодишње приредбе
5. Разно

ТРЕЋИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК :

1. Успех и дисциплина ученика на крају полугодишта
2. Договор о организовању прославе Св. Саве
3. Разно

ЧЕТВРТИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Успех и дисциплина ученика на крају томесечја
2. Реализација екскурзије и излета
3. Учесће родитеља у обележавању Дана школе
4. Разно

ПЕТИ РОДИТЕЉСКИ САСТАНАК:

1. Успех и дисциплина ученика на крају школске године
2. Резултати са такмичења ученика
3. Извештај о реализацији екскурзије
4. Реализација матурске вечери
5. Завршни испит и упис у средње школе
6. Разно

17. ПРОГРАМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЕКСКУРЗИЈА ЗА УЧЕНИКЕ ОД ПРИПРЕМНОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ

Екскурзија се организује са задацима:

- да ученици даље прошире и обогате своја искуства
- да што боље систематизују знања из појединих предмета (биологије, географије, историје, српског језика)
- да потпуније упознају живот људи шире друштвене средине
- да ученици употпуне сазнања и стекну нова о историјским и другим догађајима
- да се ученици упознају са животом и радом људи у већем граду
- да посете главне историјске споменике, музеје и друге институције о којима су учили кроз историју и географију
- развијање другарства и пријатељства (социјализација односа).

ПЛАН И ПРОГРАМ ЈЕДНОДНЕВНЕ ЕКСКУРЗИЈЕ

ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНИ ЦИЉЕВИ:

Екскурзија је ваннаставни облик образовно - васпитног рада који се остварује ван школе. Циљ екскурзије је савлађивање и усвајање дела наставног програма непосредним упознавањем појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе.

ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ:

Задаци екскурзије су: проучавање објеката и феномена у природи; уочавање узрочно - последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима, развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

САДРЖАЈ ЕКСКУРЗИЈЕ:

Обилазак: Манастира Раванице, Јагодине и Феликс Ромулијане

ПЛАНИРАНИ ОБУХВАТ УЧЕНИКА:

Екскурзија се може организовати уз претходну писмену сагласност ученика и са најмање 60% ученика разреда. У супротном екскурзија не може бити организована.

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ:

Носиоци екскурзије су: директор школе, стручни вођа и одељенски старешине.

ВРЕМЕ ТРАЈАЊА:

Ако сви услови буду испуњени, једнодневна екскурзија ће бити изведен током маја 2023.године.

ПУТНИ ПРАВЦИ: Полазак из једне од наших школа и преузимање ученика из свих наших школа

Душановац - Манастир Раваница – Јагодина (музеј воштаних фигура, зоолошки врт) – Феликс Ромулијана - Душановац

ТЕХНИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА:

Туристичка агенција која је изабрана од стране комисије коју чине чланови Савета родитеља одељења која иду на екскурзију и директора школе.

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА:

Екскурзију ће финансирати родитељи ученика који то потврђују својим потписом о сагласности да њихово дете може да иде на излет.

18. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ УЧЕНИКА

1 – 3. разред:

I Упознавање, праћење и подстицање индивидуалних карактеристика личности ученика за усмеравање њиховог професионалног развоја:

- Праћење психофизичког развоја ученика и откривање аномалија у физичком развоју /током године/ *здравствене установе и учитељ/ Увид у евиденцију о обављеним систематским прегледима ученика*
- Праћење здравственог стања ученика /током године/ *здравствене установе и учитељ/ Увид у евиденцију о обављеним систематским прегледима ученика*
- Откривање и подстицање интересовања и способности ученика /током године/ *учитељице, педагог, родитељи/ Увид у глобалне и оперативне планове, разговор са ученицима*
- Праћење ученика који заостају у развоју и стварање услова за успешније превазилажење недостатака /током године/ *педагог/ Разговор са ученицима и родитељима*

II Стицање основних знања и појмова о раду и занимањима:

- У току редовне, додатне, допунске наставе и слободних активности информисати ученике о занимањима која су повезана са садржајима појединих предмета /током године / *учитељице/ Увид у планове и припреме за час*
- Упознавање ученика о занимањима члановима породице (оца, мајке и ближе родбине) /септембар/ *учитељице/ Увид у планове и припреме за час*
- Упознавање ученика са занимањима у школи (учитељ, наставник, директор, педагог, психолог, секретар, помоћни радник . . .) /током године/ *разговор са стручњацима из појединих области/ Увид у планове и припреме за час*
- Упознавање ученика за занимања у услужним делатностима (продавац, електричар, обућар, пекар, фризер...) /током године/ *учитељице/ Увид у планове и припреме за час*

III Формирање општих радних навика:

- Упознавање ученика са обавезама у школи, формирање особина личности као што су: истрајност, уредност, тачност, радозналост... /током године/ *учитељице/ Увид у планове и припреме наставника, посете часовима, разговор са ученицима*
- Упознавање ученика са обавезама у породици /током године/ *учитељице, родитељи/ Увид у планове и припреме наставника, посете часовима, разговор са ученицима*

IV Пружање помоћи родитељима у подстицању и усмеравању професионалног развоја своје деце:

- Упознавање родитеља са обавезама деце у школи у циљу формирања радних навика /септембар/ *учитељице и педагог/* Евиденције о раду са родитељима

V Развијање ставова о друштвеној и индивидуалној вредности љу-дског рада:

- Формирање позитивног односа према резултатима свог и туђег рада (чување своје и друштвене имовине) /током године/ *учитељице/* евиденције о раду на часовима

VI Омогућавање ученицима да стичу непосредна искуства у вези са радом и занимањима:

- Мотивисање ученика да запажају и посматрају рад људи око себе /током године/ *учитељице/* евиденције о раду на часовима

4 – 6. разред:

I Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика за усмеравање њиховог професионалног развоја:

- Даље праћење физичког развоја и здравственог стања ученика /током године/ *учитељице и одељењске старешине/* Увид у евиденцију о обављеним систематским прегледима ученика
- Утицање на даље формирање навика за бављење физичким и спорт-ским активностима /током године/ *наставници физичког васпитања/* евиденције о раду на часовима
- Испитивање професионалних интересовања и стварање услова за њихово испољавање и развој /током године/ *учитељице и одељењске старешине/* евиденције о раду на часовима

II Проширивање знања и појмова о раду и занимањима:

- Стицање ширих информација о занимањима у школи, породици и ус-лужним делатностима /током године/ *учитељице и одељењске старешине/* евиденције о раду на часовима
- Упознавање појединих врста рада: ручни, занатски, машински, инду-стријски, интелектуални итд. /током године/ *учитељице и одељењ-ске старешине/* евиденције о раду на часовима

III Даље формирање ставова о индивидуалној и друштвеној вред-ности људског рада:

- Оспособљавање за објективније вредновање свог и туђег рада /током године/ *учитељице и одељењске старешине/* разговор са ученицима
- Превазилажење предрасуда о појединим подручјима рада и занима-њима: подела занимања на "тешка" и "лака", "чиста" и "прљава", "мушка" и "женска" /током године/ *учитељице и одељењске старе-шине/* евиденције о раду на часовима

IV Даље формирање радних навика, вештина и позитивних особина личности /током године/ *учитељице и одељењске старешине/* разговор са ученицима

V Подстицање испитивачког рада према себи и свету рада и зани-мања:

- Мотивисање ученика да у својој околини запажају и посматрају рад људи /током године/ *учитељице и одељењске старешине/* евиденције о раду на часовима
- **VI Пружање помоћи родитељима у подстицању и усмеравању про-фесионалног развоја деце /током године/ *учитељице, одељењске старе-шине и родитељи/* евиденције о раду са родитељима**

7 – 8. разред:

I Реализација конкретних садржаја везаних за упознавање различитих занимања и професионално усмеравање ученика:

- На часовима редовне наставе и ваннаставних активности даваће се бројне погодне информације о специфичностима одређених занимања (из већине наставних предмета) /током године/ *наставници*/ евиденције о раду на часовима
- На часовима српског језика израђиваће се и анализирати писмени састави са тематиком из професионалне оријентације /током године/ *наставници српског језика*/ евиденције о раду на часовима
- Припремаће се изложбе ликовних радова о будућем занимању, као и изложба ученичких радова (о занимању људи) /током године/ *наставници ликовне културе*/ евиденције о раду на часовима
- На часовима одељењског старешине ученици ће се упознавати са условима уписа за одређене струке и истицаће се значај усклађености способности и интересовања и потреба друштва за одређеним занимањима /током године/ *одељењски старешина*/ евиденције о раду на часовима
- Обављаће се индивидуални информативни и саветодавни рад са ученицима и њиховим родитељима из области професионалне оријентације (у томе ће учествовати и стручњаци различитих профила) /током године/ *педагог*/ евиденције о разговорима са ученицима
- Са ученицима 8. разреда организоваће се и разговор на тему "Услови уписа у средње школе и настављање школовања на факултетима – о овоме ће говорити и стручни сарадници средњих школа" /април/ *сарадници средњих школа*/ евиденције о обављеним активностима
- Са ученицима осмог разреда ће се обавити анкетно истраживање професионалних интересовања и информисаности о могућностима уписа у средње школе на територији општине Неготин – "Куда после основне школе?" /мај/ *педагог*/ евиденције о обављеним активностима
- Организоваће се обилазак средњих школа у граду (Неготинске гимназије, Пољопривредне школе и Техничке школе) од стране ученика осмог разреда, са циљем упознавања са условима школовања, профилима кадрова који се образују у појединим школама и потребним условима за упис и праћење наставе /мај/ *одељењски старешина, педагог*/ евиденције о обављеним активностима.

**ПРОГРАМ – ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА – РАДИОНИЦЕ ЗА 7. разред
ШКОЛСКА 2022/23.година**

РАДИОНИЦЕ	ПРЕДМЕТ / ЧАСОВИ	ВРЕМЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
1. Представљање програма и портфолија за ученике; договарање о начину рада	Час одељењског старешине (ЧОС)	10.- 13.09.2022.	Тим и одељењске старешине
2. Избор чланова Тима за сусрете са експертима			
3. У свету вештина и способности	ЧОС	04-07.12.2022.	Одељењске старешине, педагог
4. У свету вредности	Ликовна култура	03-06.12.2022.	Наставник ликовног
5. Самоспознаја – аутопортрет		17-21.12.2022.	
6. У очима других	ЧОС	17-21.12.2022.	Одељењске старешине

7. Мој тип учења	ЧОС	14-18.1.2023.	Школски педагог
8. Ја за десет година	Српски језик	14-18.1.2023.	Наставник српског језика
9. Прикупљање и начин обраде информација о школама и занимањима 10. Повезивање области рада са занимањима 11. Пuteви образовања и каријере	Информатика и рачунарство	18.2-06.3.2023.	Наставник информатике и рачунарства
12. Припрема за интервју 13. Спровођење интервјуа	Српски језик	9-13.03.2023.	Наставник српског језика
14. Осврт на резултате информисања	ЧОС	мај, 2023.	Одељењске старешине
15. Евалуација програма ПО за 7.раз.	ЧОС	јун, 2023.	Тим и одељењске старешине

**ПРОГРАМ – ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА – РАДИОНИЦЕ ЗА 8. разред
ШКОЛСКА 2022/23 година**

РАДИОНИЦЕ	ПРЕДМЕТ / ЧАСОВИ	ВРЕМЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
1. У свету интересовања	Час одељењског старешине (ЧОС)	6. – 09. 11. 2022.	Тим и одељењске старешине
2. У свету врлина и вредности 3. Самоспознаја – то сам ја	ЧОС	4.– 8. 12. 2022. 4. – 8.12. 2022.	Одељењске старешине, школски педагог
4. Какав сам на први поглед	Српски језик	4. – 8.12. 2022.	Наставник српског језика
5. Моја очекивања	Ликовна култура	4. – 8. 12.2022.	Наставник ликовног
6. Слика савременог света рада и кључне компетенције за занимање	ЧОС	11. – 15.12. 2022.	Тим, одељењске старешине, школски педагог
7. Образовни профили у средњим школама	ЧОС	12. –16.3. 2023.	Одељењске старешине, педагог
8. Мрежа средњих школа	Информатика и рачунарство	19. – 23. 3. 2023.	Наставник информатике и рачунарства
9. Захтеви занимања – способности и контраиндикације	ЧОС	26. - 30.3. 2023.	Одељењски старешина, школски педагог

10. Сазнајем са интернета куда после ОШ 11. Пuteви образовања и каријере	Информатика и рачунарство	15.- 19.1. 2023. 8. – 12. 1. 2023.	Наставник информатике и рачунарства
12. Припрема и спровођење интервјуа	Српски језик	19-23.3.2023.	Наставник српског језика
13. Опис занимања помоћу мапе ума	Грађанско васпитање	09. – 20.4. 2023.	Наставник грађанског
14. Критеријум за избор школе	ЧОС	мај 2023.	Одељењске старешине
15. Припрема за реалне сусрете 16. Остварујемо учење путем реалних сусрета	Ваннаставна активност	април, мај, 2023.	Одељењске старешине
17. Документација за реалне сусрете	Ваннаставна активност	пре заказаних сусрета	Тим и одељењске старешине
18. Моја одлука о школи и занимању 19. Саветодавни рад	ЧОС	мај 2023.	Тим , Одељењске старешине школски педагог

19. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ

ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ – ПРВИ И ДРУГИ РАЗРЕД

ОВО САМ ЈА (7-9)

Моја породица и ја (Српски језик и СОН)
 Растем (Српски језик и СОН)
 Шта све могу и шта смем (СОН)
 Моје ново друштво (Час одељењског старешине)

БРИНЕМ О ЗДРАВЉУ (10-13)

Моје здравље (СОН)
 Дом здравља (Српски језик и СОН)
 Ко се све брине о мени (Час одељењског старешине)
 Опасности (СОН)
 Ко се правилно обукао (Час одељењског старешине)

ХИГИЈЕНА (14-16)

Чистоћа је пола здравља (Час одељењског старешине)
 Како се перу зуби (Час одељењског старешине)
 Моја соба (Српски језик и СОН)
 Моја учионица (Српски језик, СОН и Ликовна култура)

ИСХРАНА (7-19)

Разноврсна храна (Час одељењског старешине)
Здрава храна (Час одељењског старешине)
Идемо у продавницу (Час одељењског старешине и СОН)
Мој јеловник за један дан (Час одељењског старешине)
Заједно за столом (Час одељењског старешине и СОН)
Велика трка за здравље (Физичко васпитање, час одељењског старешине)

ИГРАМ СЕ И РАСТЕМ (20-22)

Један мој дан (Час одељењског старешине)
Уреди свој простор за учење (СОН)
Волим да се играм (СОН)
Вежбе за добро јутро (Физичко васпитање)
Здрава диплома (Физичко васпитање)

ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ – ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

ИСХРАНА – ВРСТЕ ХРАНЉИВИХ МАТЕРИЈА

Подела, особине, улога масти, беланчевина, витамина, минерала, воде. (Природа и друштво, Час одељењског старешине)
Болести које се преносе путем хране (Природа и друштво, Час одељењског старешине)
Болести зависности и њихова превенција (Природа и друштво, Час одељењског старешине)
Опасности од неконтролисане примене дијета (Природа и друштво, Час одељењског старешине)

ЗНАЧАЈ РЕКРЕАЦИЈЕ И СПОРТА

Зашто се бавимо спортом? (Физичко васпитање)
Врсте и значај рекреације и појединих спортова. (Физичко васпитање, Час одељењског старешине)
Правилна рекреација-надзор, исхрана, хидратација (Физичко васпитање, Час одељењског старешине)

ПУБЕРТЕТ

Шта већ знамо о пубертету? (Час одељењског старешине, Природа и друштво)
Анатомске и физиолошке промене у пубертету. (Час одељењског старешине, Природа и друштво)
Акне у пубертету. (Час одељењског старешине)
Односи међу половима – значај здравог потомства и продужетка врсте (Час одељењског старешине, Природа и друштво)
Болести ендокриног система (Природа и друштво)

ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ – ОД ПЕТОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА

ТЕМА	САДРЖАЈИ	ЧАС РЕАЛИЗАЦИЈЕ САДРЖАЈА	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ
Заштита и унапређивање животне средине	Улога школе у екосистему	Биологија Географија	Наставник биологије Наставник географије
	Однос појединца и друштва према човековој животној средини	Историја Географија	Наставник историје Наставник географије
	Хигијена школске средине и њен утицај на здравље ученика (превенција деформитета и трауматизма код школске деце)	Час одељењског старешине Физичко васпитање	Одељењски старешина Педагог Наставник физичког васпитања
	Образовање у функцији и заштити животне средине	Биологија Географија	Наставник биологије Наставник географије
Пубертет	Раст и развој	Час одељењског старешине	Одељењски старешина, Педагог
	Психоемотивни развој	Час одељењског старешине	Одељењски старешина, Педагог
	Примарне и секундарне полне карактеристике	Биологија Час одељењског сатрешине	Наставник биологије Одељењски старешина, Педагог
	Хумани односи међу половима	Час одељењског старешине	Одељењски старешина, Педагог
	Васпитање за одржавање личне Хигијене	Биологија Час одељењског сатрешине	Наставник биологије Одељењски старешина, Педагог
	Орално здравље	Час одељењског старешине	Наставник биологије Одељењски старешина, Педагог
	Хигијена спорта	Физичко васпитање	Наставник физичког васпитања
	Ментална хигијена	Час одељењског старешине	Одељењски старешина, Педагог
Исхрана	Васпитавање за правилну исхрану	Биологија Час одељењског сатрешине	Наставник биологије Одељењски старешина, Педагог
	Хранљиве материје – улога, значај и потребе	Биологија	Наставник биологије
	Болести неправилне исхране	Биологија	Наставник биологије
	Анорексија	Час одељењског старешине	Педагог / лекар
	Превенција и лечење гојазности	Час одељењског старешине Физичко васпитање	Одељењски старешина, Педагог Наставник физичког васпитања
	Контаминација хране	Биологија	Наставник биологије
Култура живљења и људске потребе	Злоупотреба и манипулација људским потребама	Географија Час одељењског старешине	Наставник географије Одељењски старешина, Педагог

	Социјални притисак вршњака и проблеми понашања	Час одељењског старешине	Одељењски старешина Педагог
	Култура исхране, становања и одевања	Географија Час одељењског старешине	Наставник географије Одељењски старешина, Педагог
	Утицај породице на психосоцијални развој детета	Час одељењског старешине	Одељењски старешина Педагог
	Алкохолизам у породици	Биологија Час одељењског старешине	Наставник биологије Одељењски старешина, Педагог
	Насиље у породици	Час одељењског старешине	Одељењски старешина, Педагог
	Злостављање деце у породици и заједници	Час одељењског старешине	Одељењски старешина Педагог
	Култура рада (радне навике, одговорност према раду, стваралаштво – смисао ставрања)	Час одељењског старешине Ликовна култура Техничко и информатичко образовање Српски језик	Одељењски старешина Наставник ликовне културе Наставник техн.и инф.образовања Наставник српског језика
	Средства масовне комуникације и њихов утицај на здравље	Техн.и инф.образовање Информатика и рачунарство	Наставник техн.и инф.образовања Наставник информатике и рачунарства
	Утицај информатичке технологије на здравље деце школског узраста	Час одељењског старешине Информатика и рачунарство Техн.и инф.образовање	Одељењски старешина, Педагог Наст. информатике и рачунарства Наставник техн.и инф.образовања
	„Компјутерска“ зависност	Час одељењског старешине Информатика и рачунарство Техн.и инф.образовање	Одељењски старешина, Педагог Наст. информатике и рачунарства Наставник техн.и инф.образовања
Болести зависности	Ризично понашање у децјем узрасту	Биологија Час одељењског сатрешине	Наставник биологије Одељењски старешина, Педагог
	Превенција алкохолизма	Биологија Час одељењског сатрешине	Наставник биологије Одељ. старешина, Педагог / лекар
	Пушење и здравље	Биологија Час одељењског сатрешине	Наставник биологије Одељ. старешина, Педагог / лекар
	Злоупотреба и превенција дроге	Биологија Час одељењског сатрешине	Наставник биологије Одељ. старешина, Педагог / лекар
	Превенција наркоманије	Биологија Час одељењског сатрешине	Наставник биологије Одељ. старешина, Педагог / лекар

Контрола и заштита здравља ученика, као облик превенције, обезбедиће се у континуираној сарадњи са Домом здравља Неготин. Сарадња са педијатријском службом ће се одвијати кроз вршење редовних систематских прегледа и вакцинације.

Садржај/активност	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности	Време и место реализације	Начин праћења реализације
Редовни стоматолошки преглед	Преглед	Дом здравља Неготин, ОШ “Павле Илић- Вељко“ Душановац	Октобар, просторије школе	-евиденција о обављеном прегледу -сагласност родитеља
Редовни систематски лекарски преглед ученика I, III,V,VII обавља се у школи	Преглед	Дом здравља Неготин, ОШ “Павле Илић- Вељко“ Душановац	октобар, просторије школе	-евиденција о обављеном прегледу -сагласност родитеља
Вакцинација деце V и VII разреда (Родитељи добијају позив за вакцинацију деце која се обавља у Дому здравља)	-писмено обавештавање -преглед	Дом здравља Неготин	фебруар , просторије школе	-позив за вакцинацијом - потврда о обављеној вакцинацији
Лекарски преглед деце која полазе у први разред	Преглед	Здравствени центар Неготин	март-април, Здравствени центар Неготин	-лекарске потврде о обављеном прегледу
Редовни систематски лекарски преглед ученика II, IV, VI, VIII разреда обавља се у школи	Преглед	Дом здравља Неготин, ОШ “Павле Илић- Вељко“ Душановац	друга половина априла, просторије школе	евиденција о обављеном прегледу -сагласност родитеља

20. ПРОГРАМИ ЗА ЕСТЕТСКО, ЕКОЛОШКО И ХИГИЈЕНСКО УРЕЂЕЊЕ ШКОЛЕ

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЕСТЕТИКУ И ЕКОЛОГИЈУ ШКОЛЕ

Програм естетског, еколошког и хигијенског васпитања и уређења школе је интердисциплинарног карактера. Реализоваће се са ученицима школе уз помоћ :

- наставника (у оквиру њиховог васпитно образовног рада)
- одељењских старешина
- наставника биологије
- наставника физичког и техничког васпитања и ликовне културе
(у оквиру њихове редовне наставе) саме школе као целине (која ће акције водити, афирмисати и обезбеђивати материјална средства за њихово спровођење)

У оквиру реализације програма одељењских заједница и друштвенокорисног рада ученици ће један део програма реализовати као ваннаставне активности, а највећи део програма биће реализован кроз редовну наставу у оквиру предметних дисциплина.

Садржаји који ће испунити предвиђене активности односе се на:

- естетско уређење учионице и простора испред и око школе (школске фасаде, постављање скулптура и других украсних материјала)
- подизање, нега и одржавање зелених површина – стабала, цвећа, шибља и травњака
- уређивање и одржавање улаза и ходника и других просторија у школи
  - уређење и одржавање унутрашњости школе као естетске целине
- уређење простора за излагање ученичких ликовних и других радова
уређење и одржавање заједничких просторија уметничким и другим вредним делима, репродукцијама, графикама, делима примењене уметности, аранжманима од цвећа и др.

Опште је познат значај заштите и унапређења животне средине. Заштита школског простора доприноси васпитно-наставној функцији јер ће кроз ботаничко упознавање врста дрвећа, жбуња и цвећа и њихових корисних функција развијати код деце љубав према биљкама и природи уопште. Естетско уређено двориште и атрактивно обликовано зеленило допуњују васпитни ефекат буђењем и развијањем племенитих осећања код младих да воле, цене и уживају у окружењу лепо обликованог природног амбијента.

Циљ је да се код ученика развија свест о угрожености животне средине, декорисање унутрашњег простора школске зграде и сећање на значајне дане и годишњице. Садржаји овог програма биће угрђени у теме програма редовне наставе, додатног рада, слободних активности, друштвено – корисног рада, одељењских заједница ученика.

Код млађег узраста ови садржаји ће се остварити објашњавањем везе човека и животне средине кроз разговор о животу и раду у дому, школи, месту и сл. У предметној настави кроз конкретне наставне јединице реализоваће се садржаји из програма заштите и унапређивања животне средине. На овим пословима ангажоваће се наставници, чланови секција са посебним за дужењима и стручњаци изван школе.

Месец/Теме	Време реализације	Место реализације	Начин остваривања садржаја	Носиоци активности
Септембар – Јесен је, почиње нова	16.09. – Светски дан озона 20.09. – Светски дан чишћења околине	Час биологије, секције	-акција чишћења околине	- ученици са

школска година	22.09. – Светски дан без аутомобила 23.09. – Светски дан уређивања околине			разредним старешинама
Октобар	05.10. - Светски дан животиња 07.10. - Светски дан посматрања птица 21.10. - Светски дан за нашу планету Земљу	Час биологије, секције	-посматрање птица- -чишћење дворишта	чланови секције са наставником биологије
Новембар – Болести зависности	17.11. – Дан без дуванског дима 27.11. – Дан „ништа немој куповати“	Час биологије, ЧОС	-радионица- - презентација на тему	наставник биологије
Децембар	01.12. – Светски дан борбе против AIDS-а 31.12. – Дочек Нове године	Час биологије, ЧОС	радионица- - презентација на тему	-патронажна служба,наставник биологије,педагог -разредне старешине
Фебруар	02.02. – Светски дан водених станишта	Час биологије	значај водених станишта	-наставник биологије
Март	22.03. – Светски дан воде	Час биологије	- Природни ресурси, одрживо коришћење-	наставник биологије
Април – Наша планета Земља	22.04. – Дан Земље	Час биологије	-право на здраву животну средину	наставник биологије
Мај	10.05. – Дан птица и дрвећа 31.05. – Светски дан без цигарета	Просторије школе	-предавање	-патронажна служба
Јун – Крај школске године	05.06. – Светски дан заштите животне средине 21.06. – Светски дан Сунца	Час биологије, секције	квиз из екологије- 8.разред-предавање	-разредне старешине и остали наставници

21. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ МАРКЕТИНГА

ИНТЕРНИ МАРКЕТИНГ

За интерно информисање и међусобно обавештавање унутар школе о значајним активностима и оствареним резултатима користиће се стандардни облици информисања:

Усмене информације:

- На редовним часовима
- На састанцима одељењских заједница
- На састанцима колектива и стручних органа
- На родитељским састанцима

Писане информације:

- Истицањем на огласној табли

Извештаји са такмичења:

- Истицаће се на посебној табли са посебном обрадом података о резултатима ученика наше школе

Графикони успеха:

- Успех ученика (одељења) на класификационим периодима (полугодишту и крају школске године) обрађиваће се путем графикана који ће се истицати у ходнику школе

Сајт школе

- Школа има своју интернет страницу у оквиру које објављује летопис школе. Летопис садржи писане податке о активностима школе и реализацији образовно-васпитног рада.

ЕКСТЕРНИ МАРКЕТИНГ

Школа одржава добру сарадњу са телевизијским кућама у борском и зајечарском округу, преко чијих програма презентира информације јавности о оствареним резултатима.

Родитељски састанци и седнице Школског одбора и Савета родитеља редовно се користе за давање информација о раду школе, ангажовању појединих одељења, наставника и ученика и постигнутим резултатима.

Поред ових сталних облика у току школске године организоваће се и већи број пригодних информативних, свечаних и радних скупова:

- На почетку школске године родитељи ученика првог разреда упознаће се са историјатом школе и њеном досадашњом активношћу у образовно-васпитном раду
- На првим родитељским састанцима (у септембру) сви родитељи, а путем средстава информисања и шири јавност упознаће се са програмом рада школе за ову школску годину
- Поводом Дана школе 27. 04. наставиће се са издавањем школског листа „Вељкова свитања“
- На крају првог тромесечја родитељи и јавност биће обавештени о раду и успеху ученика у овом периоду
- На свечаности поводом завршетка првог полугодишта саопштиће се резултати рада и о томе обавестити друштвена јавност
- Током трајања такмичења (март – април) организоваће се гостовања ученика и њихових наставника у програмима радија и телевизије са циљем представљања њиховог рада и постигнућа
- На завршетку школовања генерација осмог разреда организоваће се свечани скуп на коме ће бити представљени резултати рада ове генерације ученика, додељене похвале и награде најбољим ученицима уручене дипломе «Вук Караџић» и посебне дипломе за поједине области и
- На завршетку школске године 28. јуна организоваће се јавна приредба на којој ће, уз пригодан програм бити представљени резултати рада школе и презентовати јавности.

22. ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

Ученички парламент је законом загарантована формална институција која ученицима омогућава демократски начин удруживања ради заступања интереса интереса свих ученика у школи, као и учешће ученика у доношењу одлука које се њих непосредно тичу.

Ученички парламент гарантује основне слободе ученика, кроз остваривања права на слободу говора, изражавања, слободу удруживања, слободу изражавања сопственог мишљења.

Циљеви и задаци парламента:

- Ученички парламент омогућава лични и социјални развој ученика
- Пружа могућност колективног удруживања кроз ученичке парламенте и доприноси побољшању атмосфере и живота у школи
- Доприноси развоју колективног односа и изградњу партнерства са наставницима, стручним сарадницима, директорима и органима школе
- Ученички парламент је место које омогућава сарадњу, уважавање различитости, аргументацију ставова
- Ученички парламент подразумева усвајање демократског знања и вредности, кроз прихватање различитости
- Омогућава бољу комуникацију и постиче доношење заједничких одлука прихватљивих за све стране.

Редни број	САДРЖАЈИ РАДА	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ
1.	Конституисање и доношење Пословника о раду Ученичког парламента за ову школску годину	наставник грађанског васпитања, педагог, чланови
2.	Спровођење анкете ради снимања стања потреба ученика	Педагог
3.	Организовање активности уређења дворишта школе и учионице	Одељенски старешина Чланови
4.	Учешће у спровођењу правила понашања у школи – кућни ред школе	Одељенски старешина, педагог, чланови
5.	Учешће у спровођењу дежурства ученика	Одељенски старешина, педагог, чланови
6.	Учешће у обележавању Дечје недеље	Одељенске старешине, Чланови, Тим за безбедност и заштиту деце од насиља

7.	Укључивање ученика у организовању спортских активности	Настаник физичког васпитања, чланови, Тим за безбедност и заштиту деце од насиља
8.	Ангажовање ученика на обележавању Дана толеранције	Педагог, чланови, Тим за безбедност и заштиту деце од насиља
9.	Укључивање ученика у организацији ваннаставних и слободних активности	Стручна већа из области предмета, чланови
10.	Учешће ученика у борби против насиља у школи	Педагог, чланови, Тим за безбедност и заштиту деце од насиља
11.	Ангажовање ученика на обележавању 1. Децембра, Светског дана борбе против сиде	Наставник биологије, Педагог, чланови
12.	Праћење успеха и владања ученика	Одељенске старешине, Педагог, чланови
13.	Учешће у организације приредбе поводом прославе Дана Светог Саве	Одељенске старешине, чланови
14.	Ангажовање ученика у организацији различитих активности на обележавању 31. Јануара- Дана непушача	Наставник биологије, чланови
15.	Праћење информација и обавештавање ученика о актуелним питањима (завршни испит, такмичења)	Одељенске старешине, предметни наставници, Педагог, чланови
16.	Учешће ученика у организовања прославе поводом Дана школе	Одељенске старешине, чланови
17.	Рад на професионалној оријентацији ученика	Педагог, чланови
18.	Учешће у акцији заштите животне средине	Наставник биологије, чланови

19.	Организовање спортских сусрета	Наставник физичког васпитања, чланови
20.	Активирање ученика у превенцији малолетничке деликвенције	Педагог, чланови Тима за заштиту деце од насиља, чланови
21.	Припреме за полагање завршног испита	Наставници, педагог, чланови
22.	Активности на организацији и припреми другарске вечери	Одељенске стрешине, чланови
23.	Учествовање у промоцији школе (ажурирање ФБ странице школе и сајта школе)	Чланови
24.	Анализисања рада Ученичког парламента у протеклој школској години	Одељенске старешине, Педагог, чланови

23. ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА

РЕДН И БРОЈ	САДРЖАЈ / АКТИВНО СТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	РЕАЛИЗАТОРИ /САРАДНИЦИ	ИСХОДИ
1.	Конституисање Стручног тима за инклузивно образовање, Израда годишњег програма рада Стручног тима за инклузивно образовање	Састанци	Септембар	Тим за инклузију	Решења члановима тима, Записник о одржаном састанку тима, наставничког већа, педагошког колегијума, школског одбора Усвојен програм инклузивног образовања школе
2.	Снимак стања у установи (прикупљање података о ученицима и идентификовање ученика којима је потребна додатна подршка	Прикупљање података, разговори, списак идентификованих ученика	Током године	Тим за инклузију, педагог, родитељи, ученици, наставници, одељењске старешине	Тим поседује информације о ученицима којима је потребна додатна образовна подршка (записници са састанака, документација)
3.	Сарадња са родитељима Сагласност за ИОП и прикупљање података од родитеља о породичној, здравствено-социјалној ситуацији у којој ученик живи.	Потписане сагласности, разговори, састанци	Током године	Тим за инклузију, педагог, родитељи, одељењски старешина	Родитељи су упознати са процесом израде ИОП, мотивисани су за сарадњу, сарађују са члановима Тима, пружају повратне информације
4.	Пружање помоћи наставницима у изради Педагошког профила ученика и ИОП-а за сваког ученика семинари о инклузији- литература	Белешке о разговорима, едукативни материјал, приручници	Током школске године	Тим за инклузију, педагог, директор	Едукативни материјал, списак акредитованих семинара, обуке

5.	Праћење постигнућа по ИОП-у и вредновање ИОП-а	Праћење часова, Измене и допуне ИОП-а, одељењска већа ,записници са састанка Педагошког колегијума	Током школске године	Педагог наставници, одељењске старешине, Тим за инклузију	Извештаји одељењских старешина, евалуација тима за додатну подршку
6.	Предлози потребних наставних средстава , бесплатних уџбеника и друге могућности подршке ученицима који су обухваћени инклузијом	Списак ученика за бесплатне уџбенике, записници са предлозима са састанака	Током школске године	Педагог наставници, одељењске старешине, Тим за инклузију, Тим за додатну подршку	Едукативни материјал, бесплатни уџбеници за ученике који се образују по ИОП-у
7.	Вођење документације о раду тима, евиденције о ученицима	Састанци тима за инклузију(минимум 4)	Током школске године	Педагог, тим за инклузију	Записници са састанака тима
8.	Сарадња са интерресорном комисијом, Центром за социјални рад, Домови здравља	Дописи, записници са састанака	Током школске године	Тим за инклузију, педагог	Сарадња школе са релевантним институцијама, повратне информације

Индивидуални образовни планови ученика налазе се у документацији педагошке службе.

На основу члана 119. став 1 тачка 2) Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС" број 88/2017, 27/2018 др. закон , 10/2019 , 6/2020 и 129/2021) и члана 44. став 1 тачка 2) Статута Основне школе "Павле Илић-Вељко" из Душановца Школски одбор Основне школе "Павле Илић-Вељко" из Душановца на седници одржаној дана 30.06.2022. године донео је следећу

О Д Л У К У

Доноси се Школски програм Основне школе "Павле Илић-Вељко" Душановац за период од 2022-2026. године

Председник Школског одбора

Стефановић Маја